

Rapportage armoedebeleidsplan 2014-2019

9 oktober 2019

Rudy Coddens
Schepen van sociaal beleid & armoedebestrijding
Stad Gent

Colofon

Stad Gent en OCMW Gent

Sociale Dienst – staf beleidsondersteuning – cel armoedebestrijding

Publicatiedatum

9 oktober 2019

Contact

Trees De Bruycker & Eva Vandevivere

Trees.DeBruycker@ocmw.gent & Eva.Vandevivere@ocmw.gent

Tel. 09 266 97 57 & 09 266 97 52

www.ocmwgent.be

Postadres

OCMW Gent – Sociale Dienst

Onderbergen 86, 9000 Gent

Bezoekadres

Sint-Martensstraat, 9000 Gent

Tel. 09 266 99 11

Managementsamenvatting

Sinds 2013 draagt het Departement Sociale Dienstverlening van OCMW en Stad Gent de regie van het armoedebeleid. De cel Armoedebestrijding coördineerde een inspraaktraject waar mensen in armoede, het middenveld, academici en beleidsmakers samen een **eerste Gents Armoedebeleidsplan** (2014-2019) opmaakten. Het plan kreeg vorm in drie groeiactieplannen, waarbij telkens acties voor nieuwe levensdomeinen werden uitgewerkt. De strijd tegen armoede binnen gezinnen met minderjarige kinderen kreeg met zijn eigen doelstellingen een belangrijke focus in het plan.

Het armoedebeleidsplan 2014-2019 loopt nu op zijn laatste benen. Met deze laatste rapportage blikken we niet enkel terug op het laatste halve jaar (zomer 2018-2019), maar geven we een terugblik over de **grote projecten en realisaties van de voorbije zes jaar**. Momenteel krijgt het nieuwe armoedebeleidsplan 2020-2024 in samenspraak met alle stakeholders vorm. We besluiten deze rapportage van het armoedebeleidsplan met een blik vooruit door een aantal blijvende uitdagingen te formuleren.

Toegankelijke hulpverlening – Beleidsparticipatie – Sensibilisering

Meer Gentenaars in armoede kregen in de voorbije 6 jaar toegang tot hulpverlening. Met 17,5% meer actieve dossiers voor het Departement Sociale Dienstverlening, aandacht voor proactieve rechtentoekenning, een grotere inzet op outreachend en vindplaatsgericht werken door verschillende diensten van de stad en samenwerking met partners buiten de stad, o.a. in het kader van het geïntegreerd breed onthaal, vonden meer Gentenaars hun weg tot gepaste hulpverlening. Met de **Gelijke Kansen Methodiek** zorgden we voor een grotere bewustmaking van alle medewerkers bij verschillende stads- en OCMW-diensten. Armoede, uitsluiting en discriminatie worden (h)erkend, voorkomen en bestreden.

Gentenaars in armoede zijn **beter geïnformeerd** over het aanbod in de stad. Dit door informatie toegankelijker te maken op verschillende manieren. Met 16 fysieke Gentinfo-Punten kon elke Gentenaar in zijn eigen buurt terecht met alle vragen over de hulp- en dienstverlening van Stad en OCMW. Daarnaast gaven het boekje 'Met weinig geld (over)leven in Gent' en de brochure over financiële en materiële hulp meer info over wie wat doet in de stad. De **inzet van ervaringskennis en sleutelfiguren** om drempels in hulpverlening, gezondheid en zorg te verlagen vormde de basis van de werking van sociale gidsen en de community health workers.

We testten diverse manieren om **mensen in armoede de stad mee vorm te laten geven** en nemen de woondialoog als good practice mee. De drie Gentse verenigingen waar armen het woord nemen hebben intussen een ACTUA-werking om concrete beleidsvragen voor te leggen. Adviezen en aanbevelingen vormgegeven door mensen in armoede worden gebundeld in het armoedegeheugen en zo ontsloten voor alle geïnteresseerden.

Sinds 2014 vindt op **17/10** jaarlijks een **actiedag** plaats die de armoedeproblematiek in Gent onder de aandacht brengt. In 2019 gaat alle aandacht naar gelijke onderwijskansen en **trekken we met de Gentse onderwijsactoren aan de bel tegen armoede**. Tijdens de herdenking op het Sint-Pietersplein formuleren mensen met armoede-ervaring aanbevelingen voor het beleid en staan we samen stil bij de slachtoffers van extreme armoede.

Levensdomeinen

Het systeem van **Aanvullende Financiële Hulp** dat in 2016 in werking trad bezorgt meer dan 1000 Gentse gezinnen met de hoogste kosten een extra ondersteuning in hun inkomen. Hiermee verkleinen we de kloof tussen hun inkomen en het referentiebudget, een **lokale vertaling van de armoedegrens**.

Foodsavers Gent, dat in 2017 van start ging, haalde intussen al 600 ton voedseloverschotten op en verdeelde die naar 110 sociale organisaties die hierdoor 350.000 keer een goedkope maaltijd of voedselondersteuning konden voorzien.

Wonen en werken zijn twee structurele hefboomen in de strijd tegen armoede. Tal van acties en projecten werden de voorbije jaren gerealiseerd. Uitschieters waren hierbij het project 'Dampoort knapt op' dat met een rollend fonds noodkopers vooruit hielp en dat als succesvol project met Europese subsidies opgeschaald wordt naar 'Gent knapt op'. Daarnaast zetten we sterk in op de groei van het Sociaal Verhuurkantoor, van 114 woningen in 2013 naar 253 in 2018. We maakten werk van de ondersteuning bij het zoeken naar een woning en trachtten preventief dakloosheid te vermijden via huurachterstalbemiddeling binnen de sociale huisvesting.

Meer Gentenaars kregen **begeleiding naar werk**, maar wie door een veelheid aan problemen (niet onmiddellijk) aan een job geraakt, wordt ook op maat geholpen om stappen te zetten uit sociaal isolement en naar maatschappelijk engagement. Voor die mensen kan een talencursus, vrijwilligerswerk of een sociaal werkproject een oplossing bieden. Het aantal personen in een activeringstraject steeg van 2811 in 2013 naar 3310 in 2018. De projecten A-TIEM en Werkplek Vluchtelingen ondersteunen twee specifieke doelgroepen (intra-europese migranten en vluchtelingen) op een heel gerichte manier. Met meer dan 500 bereikte personen in beide projecten en sterke resultaten waren dit twee succesformules. Het Dienstenbedrijf Sociale Economie ontstond door samensmelting van de OCMW Leerwerkplekken en het Dienstenbedrijf van Stad Gent en had in 2018 518 doelgroepmedewerkers in dienst.

26.160 Gentenaars beschikken ondertussen over een UITPAS aan kansentarief. Meer dan 6/10 van hen nam in 2018 deel aan activiteiten aan kansentarief. Voor heel wat Gentenaars is deelname aan cultuur-, sport- en vrijetijdsactiviteiten hierdoor veel toegankelijker geworden.

Kinderarmoede

De **cel Integrale gezinsbegeleiding** van de Sociale Dienst breidde uit met o.a. een opvoeder en wooncoach, zodat gezinnen multidisciplinaire ondersteuning kregen. In 2018 ondersteunde Integrale Gezinsbegeleiding zo 179 gezinnen en 453 kinderen.

Een belangrijk brug tussen welzijn en onderwijs werd gelegd via de werking **Kinderen Eerst**. Tijdens zitdagen en consulten zoeken twee maatschappelijk werkers oplossingen voor welzijnsvragen en onderzoeken ze of bepaalde gezinnen al hun rechten en voordelen opnemen. Tijdens het schooljaar 2018-2019 hielp Kinderen Eerst 528 gezinnen met vragen rond inkomen, materiële en administratieve hulp, schuldbemiddeling, toegang tot (geestelijke) gezondheidszorg of jeugdhulpverlening.

De **brugfiguren** vormen een schakel tussen ouders en school, met extra aandacht voor kwetsbare gezinnen. Het Departement Onderwijs, opvoeding en jeugd bedde deze werking in in de reguliere werking en breidde ze uit naar het secundair (2015) en buitengewoon onderwijs (2017). In het schooljaar 2018/2019 hadden 42 basisscholen een brugfiguur, 8 secundaire scholen een halftijdse brugfiguur en zijn er 2 halftijdse traject brugfiguren.

Met het opstellen van een flexibel kader m.b.t. het toekennen van het **minimumtarief kinderopvang** verlaagt de stad Gent de financiële drempel naar kinderopvang en stimuleert ze zo het gebruik ervan bij gezinnen in armoede. In 2018 werd 365 keer een OCMW-tarief toegekend aan ouders met financiële problemen.

Stad Gent zette sterker in op het toegankelijk maken van **geestelijke gezondheidszorg** voor kwetsbare kinderen en jongeren. De Psychologische Dienst begeleidde 468 kinderen en jongeren, TEJO 256 jongeren, het actieplan warme stad werd uitgerold en uitgevoerd en het Overkophuis ging open.

In september 2017 opende de **gezinsnachtopvang** met vier plaatsen om gezinnen 's nachts op te vangen. Sinds december 2017 werden 39 unieke gezinnen opgevangen.

Tijdens **participatieoefeningen op de vakantiewerking** van de Sociale Dienst konden kinderen hun stem doen gelden. 150 kinderen werden bevraagd over de belangrijke kinderrechten. Ook de jongeren kwamen aan bod, dankzij de inzet van Stad Gent op **Jong Gent in Actie**. In 2018 bereikten zij 109 jongeren; dit leidde tot inhoudelijke publicaties zoals #geenkindopstraat.

Om een steeds groeiende groep kwetsbare jongeren te ondersteunen werden diverse maatregelen uitgerold. **Ankerkracht** kreeg een reguliere inbedding; 105 niet-begeleide minderjarige vluchtelingen en jonge vluchtelingen tot 25 kregen in 2018 integrale ondersteuning bij hun integratie. IN-Gent startte het AMIF-jongerenproject "**Centrale begeleiding voor anderstalige nieuwkomers uit derde landen van 15 tot 19 jaar**". Naast een integraal traject doorliepen al 105 jongeren een maatschappelijke oriëntatiemodule op hun maat.

De jeugddienst zette in op het **jeugdwelzijnswerk**. 4500 kwetsbare kinderen en jongeren konden danzij deze werkingen hun vrije tijd kwaliteitsvol invullen. Het reguliere vrijetijdsaanbod werd beter bekend gemaakt bij kwetsbare groepen, met onder meer de methodiek onbekend is onbemind.

Met het **Gents Plan Vroegtijdig Schoolverlaten (VSV) en Operatie Geslaagd** bundelt Stad Gent de krachten met als doel om meer jongeren gekwalificeerd te laten uitstromen. Een van de eerste mijlpalen van Operatie Geslaagd is het engagement van de scholen om hun aanpak van VSV naar een hoger niveau te tillen. Dit engagement is bezegeld in het Charter tegen VSV, dat alle Gentse secundaire scholen van alle netten ondertekenden. Ter preventie van spijbelen, een belangrijke voorspeller van VSV, werd een gezamenlijk actieplan opgemaakt en geïmplementeerd in de scholen.

Inhoudsopgave

Integrale benadering: toegankelijke dienstverlening	9
Ambitie 1: Mensen in armoede hebben een betere toegang tot de sociale dienstverlening en hun rechten (groeiactieplan 2014-2015)	
Integrale benadering: beleidsparticipatie	18
Ambitie 2: Zowel deskundigen uit hun ervaring in armoede als professionele deskundigen hebben invloed op het lokale beleid dat gevolgen heeft voor mensen in armoede (groeiactieplan 2014-2015)	
Integrale benadering: sensibilisering	22
Ambitie 3: We vergroten het maatschappelijk draagvlak in Gent om samen armoede te bestrijden volgens de visie en aanpak van het armoedebeleidsplan (groeiactieplan 2014-2015)	
Levensdomein: inkomen	26
Ambitie 4: Meer inwoners in Gent beschikken over bestaansmiddelen die hen beter toelaten menswaardig te leven (groeiactieplan 2014-2015)	
Levensdomein: wonen	31
Ambitie 5: We vergroten de toegankelijkheid van een kwaliteitsvolle woning voor mensen in armoede (groeiactieplan 2016-2017)	
Levensdomein: werk	39
Ambitie 6: We vergroten de toegankelijkheid van werk en activering voor mensen in armoede (groeiactieplan 2018-2019)	
Levensdomein: leren	44
Ambitie 7: We vergroten de toegankelijkheid van (levenslang) leren voor mensen in armoede (groeiactieplan 2018-2019)	
Levensdomein: vrije tijd	47
Ambitie 8: We vergroten de toegankelijkheid van kwaliteitsvolle relaties en vrije tijd voor mensen in armoede (groeiactieplan 2017-2018)	
Levensdomein: fysieke en geestelijke gezondheid	51

Focus op kinderen	54
Ambitie 10: Kinderen en hun gezin in armoede krijgen meer kansen en ondersteuning om de armoedespiraal te doorbreken	
RECHT 1. RECHT OP BASISZORG EN HULPVERLENING	55
RECHT 2. RECHT VAN KINDEREN OP DE VLUCHT	58
RECHT 3. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN ONDERWIJS	59
RECHT 4. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN VRIJE TIJD	64
RECHT 5. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN GEZIN	66
RECHT 6. RECHT VAN KINDEREN OP PARTICIPATIE	66
Uitdagingen	70

Inleiding

Sinds 2013 draagt het Departement Sociale Dienstverlening van OCMW en Stad Gent (verder steeds Sociale Dienst) de regie van het armoedebeleid. De cel Armoedebestrijding coördineerde aan de hand van een grootst opgezet inspraaktraject met mensen in armoede, het middenveld, academici en beleidsmakers een eerste Armoedebeleidsplan. Het plan kreeg vorm in drie groeiactieplannen, waarbij telkens acties voor nieuwe levensdomeinen werden uitgewerkt. De strijd tegen armoede binnen gezinnen met minderjarige kinderen kreeg met zijn eigen doelstellingen een belangrijke focus in het plan.

Om armoede succesvol te bestrijden moeten alle actoren in de stad de krachten bundelen. Deze rapportage toont aan dat intensieve samenwerking tussen stadsdiensten tot sterke resultaten leidt met een direct effect op mensen in armoede. Dit zien we binnen diverse domeinen zoals onderwijs, cultuur, kinderopvang en wonen. Ook heel wat andere organisaties hebben bijgedragen tot de realisatie van tal van acties. Het middenveld is essentieel in het voeren van een integraal armoedebeleid voor alle kwetsbare Gentenaars. Het vervult een belangrijke functie om de gaten in het net te dichten, zoals het mee inzetten op een warm onthaal en rechtentoekening, materiële ondersteuning en zinvolle dagbesteding.

Het armoedebeleidsplan 2014-2019 loopt nu op zijn laatste benen. Met deze laatste rapportage blikken we niet enkel terug op het laatste halve jaar (zomer 2018-2019), maar geven we een terugblik over de grote projecten en realisaties van de voorbije zes jaar. Diverse acties legden een stevig traject af met een fase van voorbereiding en onderzoek, een experimentele fase en een implementatie in het reguliere beleid. De details van hoe diverse acties zich ontwikkelen is terug te vinden in de rapportages van de afgelopen jaren. Hoewel we als stad de voorbije jaren grote inspanningen leverden, waarvan de resultaten in deze rapportage te lezen, blijft het belangrijk te benadrukken dat de grote hefboomen (bv op vlak uitkeringen, woonbeleid, activering,...) op het niveau van de Vlaamse en Federale overheid liggen.

Momenteel krijgt het nieuwe armoedebeleidsplan 2020-2024 in samenspraak met alle stakeholders vorm. We besluiten deze rapportage van het armoedebeleidsplan met een blik vooruit door een aantal blijvende uitdagingen te formuleren.

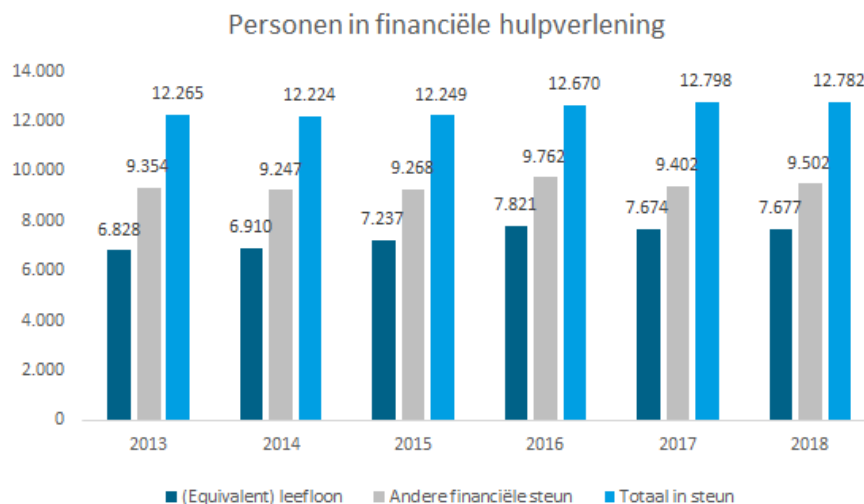
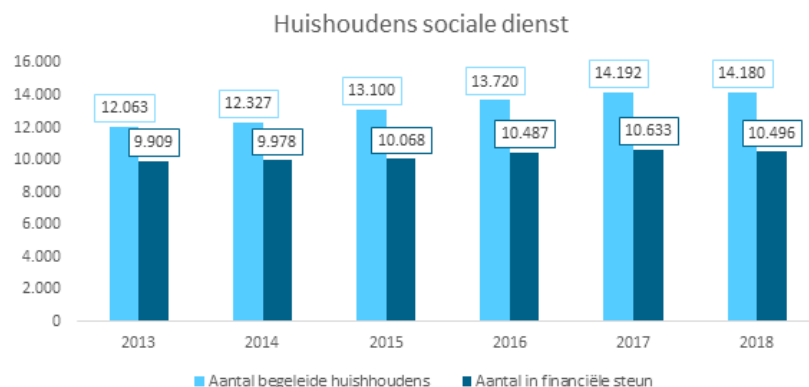
Integrale benadering: toegankelijke dienstverlening

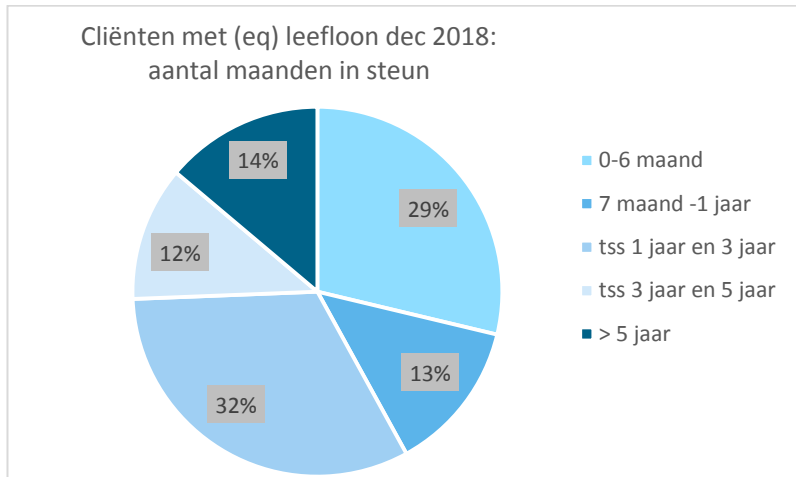

Ambitie 1: Mensen in armoede hebben een betere toegang tot de sociale dienstverlening en hun rechten (groeiactieplan 2014-2015)

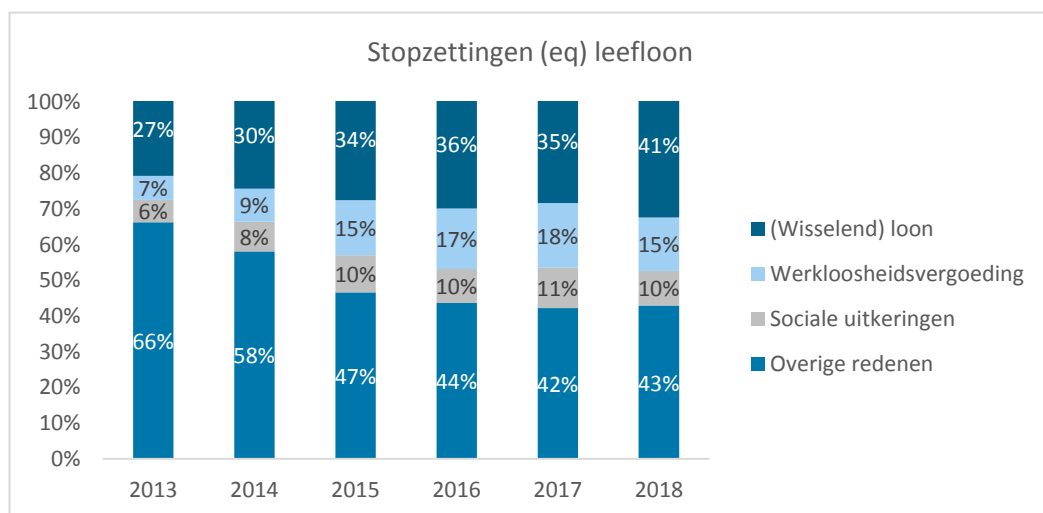
1.1. Tegen 2019 informeren Stad en OCMW 20 % meer mensen (in armoede) over hun sociale rechten.

Het aantal huishoudens met een dossier bij de Sociale Dienst steeg de afgelopen zes jaar met **17,5%**. Diverse acties zorgden dat meer Gentenaars in armoede hun weg vonden naar de hulpverlening van de Sociale Dienst. De verdeling naar leeftijd en gezinstypes toont dat deze vrij stabiel zijn over de tijd.

We volgen de duurtijd van de steunperiode van cliënten met (eq) leefloon op door een jaarlijkse meting in december. In december 2018 was 42% van de cliënten minder dan 1 jaar in steun, waarvan 29% minder dan 6 maand. Een deel van de leefloonpopulatie blijft langdurig in steun: 14% van hen is al meer dan 5 jaar ononderbroken leefloongerechtigd.

Het Bijzonder Comité voor de Sociale Dienst beslist over de stopzetting van het (equivalent) leefloon. Voor een deel van de cliënten wordt de steun meer dan één keer in het lopende jaar stopgezet: bijvoorbeeld voor cliënten die af en toe werken.

Er zijn tal van redenen waarom mensen al dan niet tijdelijk uitstromen uit het (eq) leefloon of het (eq) leefloon stopgezet wordt. Een deel van de cliënten vindt werk (41% in 2018) of opent het recht op werkloosheidsuitkering (15% in 2018). Ook het recht op andere sociale uitkeringen kan leiden tot een stopzetting (10% in 2018). Bij de overige redenen (43%) is de belangrijke oorzaak een verhuis van de cliënt uit Gent (11%). Maar ook onder andere een tijdelijke onderbreking, gaan samenwonen met een partner met voldoende inkomsten, gedetineerd zijn, de afspraken van het GPMI niet naleven, fraude of overlijden, leiden tot het stopzetten van het leefloon.

Het werken rond toekenning van rechten evolueerde sterk tijdens de looptijd van het Armoedebeleidsplan. Met het **pilootproject 'Maximaliseren van sociale rechten'** dat startte in 2016 pakte de Sociale Dienst onderbescherming aan. Een rechtenmaatschappelijk werker zette in op het uitputten van rechten en sociale voordelen in de regio 'Gent Zuid'. Het project wou ook

onderzoeken welke proactieve strategieën en methodieken werken om de uitputting van rechten te verhogen.

Volgende methodieken bleken kosten-baten succesvol en droegen bij tot de take-up van sociale voordelen:

- gegevenskruising voor het opsporen van potentieel gerechtigden (bv. bij winterpremie en stookoliepremie);
- doelgerichte acties op locatie (bv. UITPAS- actiedagen);
- gericht aanspreken, onderzoeken en opvolgen van rechten op maat van cliënt.

Onafhankelijk van de gehanteerde methodiek bleken ook volgende zaken:

- Samenwerken loont: de kans op realisatie van sociale voordelen steeg aanzienlijk wanneer dit gebeurde vanuit een tandem cliënt – maatschappelijk werker.
- Systematische rechtendetectie en -uitputting kost tijd en ruimte en wordt gefaciliteerd door het aanreiken van hulpbronnen.

Binnen het project werden **meer dan 100 personen** die bij de Sociale Dienst niet gekend waren gecontacteerd of doorverwezen door het wijkgezondheidscentrum, de mutualiteit of Kind en Gezin. Dit omdat er een vermoeden was dat ze recht hadden op OCMW-ondersteuning, aanvullende financiële hulp of verhoogde tegemoetkoming. Na het pilootproject volgden afspraken om de **samenwerking met en de doorverwijzing van Kind en Gezin naar de Sociale Dienst** te optimaliseren. Momenteel bekijken we hoe we de samenwerking met Kind en Gezin het best stadsbreed aanpakken. Zie ook (10.1.3).

De intensieve aanpak van rechtentoekenning werd verder uitgerold in 2018 en 2019 met de bevindingen van het proefproject als basis. Dit gebeurde o.a. door de inzet van een rechtenmaatschappelijk werker en een nieuwe brochure interne rechten. De partners van het geïntegreerd breed onthaal (GBO) spraken af om samen maximaal in te zetten op 6 rechten met een grote impact (UITPAS, huurpremie, individueel verminderd tarief kinderopvang, groepspakket, studietoelage en verhoogde tegemoetkoming). Ook via het kruisen van lijsten, waar mogelijk automatiseren en het blijven signaleren van knelpunten en opportuniteiten aan hogere overheden wordt verder gewerkt aan het uitputten van rechten voor alle Gentenaars. Het werken rond proactieve rechten komt hiermee langzaamaan op kruissnelheid. Er is een beter zicht op de non-take up van diverse rechten en de wijze om hier aan mee aan de slag te gaan. De uitdaging: deze opgebouwde expertise volop benutten en de nodige tijd en ruimte voorzien om dit tot grote en stadsbrede resultaten te brengen.

In 2015 openden 4 fysieke Gentinfo-Punten als piloot om een meer toegankelijke dienstverlening te bieden aan de Gentse burgers. Op deze punten kan men terecht voor alle vragen over stads- én OCMW dienst- en hulpverlening. In 2016 waren er al 10 en twee jaar later **16 fysieke Gentinfo-Punten** (waaronder alle welzijnsbureaus en 1 mobiel punt). 929 Gentenaars kwamen er in 2018 langs met een Gentinfo vraag. In 2017 werd het mogelijk om een UITPAS aan te kopen aan de Gentinfo-Punten. Met **1.744 verkochte passen in 2017 en 3.626 in 2018 (waarvan meer dan 80% aan kansentarief) aan deze Gentinfo-Punten** is dit nog steeds een schot in de roos. In 2018 beantwoordde Gentinfo **1.640 vragen over welzijn, zorg en samenleving**.

Het recht op sociale correctie (gratis huisvuilzakken of ophaalkrediet) werd uitgebreid om ook Gentenaars in schuldhulpverlening toegang te geven. In 2018 hadden 26.448 Gentenaars recht op gratis huisvuilzakken of een ophaalkrediet (2014: 23.415).

In 2005 ontstond bij Samenlevingsopbouw Gent vzw het idee voor '**Met weinig geld (over)leven in Gent**'. Het boekje werd in de loop van de jaren verder ontwikkeld. Mensen in armoede ervaren het

als een echte ondersteuning om hen wegwijs te maken in de stad. De nieuwe versie die in 2019 met een oplage van 17.500 exemplaren werd verdeeld, was het resultaat van een samenwerking tussen Samenlevingsopbouw Gent, Welzijnsoverleg Regio Gent, CAW Oost Vlaanderen en de Sociale Dienst. zie ook <http://www.metweiniggeld.be>

1.2. Tegen 2019 sporen OCMW en CAW Oost-Vlaanderen, regio Gent-Eeklo via extra acties 250 niet gekende mensen in armoede op en contacteren hen op maat met informatie over hun specifieke sociale rechten.

Diverse acties zetten in op het bereiken van Gentenaars in armoede die nog niet gekend waren. In 2016 startte **het project 'Kinderen Eerst'**, waarbij maatschappelijk werkers van de Sociale Dienst zitdagen op school houden. Kinderen Eerst bereikte in totaal al 722 (schooljaar 2018/2019: 396) **niet gekende gezinnen** (zie ook rapportage kinderarmoede) bereikt.

In 2018 focuste de **projectoproep** armoede en kinderarmoede op het realiseren van rechten van niet gekende cliënten. De gekozen projecten (De Kaai, SIVI en HTSIA) starten in de loop van 2019.

De antennewerkers van de **Lokale Dienstencentra** (LDC) gingen de voorbije jaren actief op zoek naar kwetsbare ouderen. Dit deden ze door zeer **gericht huisbezoeken** uit te voeren om ouderen met financiële, fysieke noden en/of in sociaal isolement op te sporen en naar de passende hulpverlening te leiden. Ze werkten hierbij samen met de maatschappelijk werkers uit de welzijnsbureaus. In 2018 werden er buiten de LDC-muren 3.043 contacten gelegd, die resulteerden in 559 burenzorgvragen en 715 professionele vragen. Bij 313 kwetsbare ouderen werd een buur ingezet om een andere buur te helpen. In 2019 werden 35 cliënten van de Sociale Dienst doorverwezen naar een LDC en 124 cliënten van het LDC naar de Sociale Dienst.

Tot slot informeerde de vormingspool sinds 2014 61 partnerorganisaties (VDAB, justitie, WGC, thuiszorgdiensten, vakbonden,...) en 1440 intermediairen en studenten over de werking van de Sociale Dienst en de mogelijkheden om mensen door te verwijzen naar gepaste hulpverlening. In 2018 alleen kregen 27 organisaties (waarvan 17 gelinkt aan onderwijs) een vorming, goed voor 570 bereikte studenten/intermediairen.

1.3. Tegen 2019 optimaliseren OCMW en CAW Oost-Vlaanderen, regio Gent-Eeklo, verder de werking van de onthaal en eerstelijnsdiensten.

Gent bouwde de voorbije jaren een **'geïntegreerd breed onthaal' (GBO)** uit. Dat is een samenwerking tussen de partners met een formele onthaalopdracht: het OCMW, CAW en de Diensten Maatschappelijk Werk van de mutualiteiten. De doelen van het GBO zijn het tegengaan van onderbescherming en het realiseren van een toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening (zie decreet lokaal sociaal beleid).

In 2017 en 2018 maakten de verschillende werkingen én medewerkers kennis tijdens 3 ontmoetingsdagen met alle onthaalmedewerkers van de 3 partners. Zo leerden de bijna 100 medewerkers elkaar en elkaars aanpak en werkingen concreet kennen, waardoor ze hulpvragers beter kunnen doorverwijzen. Tegelijk werden hun ervaringen en expertise verzameld om het GBO verder vorm te geven en nieuwe voorstellen afgetoetst. Diverse **casusbesprekingen** en interviews in gemengde groepen hadden hetzelfde doel. Ook werden een aantal instrumenten ontwikkeld om de

samenwerking te ondersteunen en de kwaliteit van een gezamenlijk onthaal te garanderen. Een voorbeeld is de **consultfunctie** tussen partners om elkaar structureel te raadplegen en indien nodig op een veilige en correcte manier gegevens uit te wisselen. Het GBO bouwde ook een nieuwe samenwerking op met Gentinfo om alle informatie van de verschillende partners te ontsluiten via het kennismanagementsysteem van Gentinfo. Een meerwaarde voor alle partijen.

GBO Gent focuste ook steeds meer op specifieke doelgroepen die extra aandacht verdienen bij de toegang tot hulp- en dienstverlening en rechtenuitputting. Zo werd in 2018 en 2019 ingezet op mensen met een VDAB-statuuat 'niet toeleidbaar naar werk'. In 2019 kwam er een verbeterde aanpak om mensen met een justitieel verleden optimaal te omkaderen na detentie of opname in het forensisch psychiatrisch centrum.

Onthaal is een kernopdracht van de Sociale Dienst. Dit is het proces van vraagverheldering, waarbij samen met de gebruiker de hulpvraag wordt ontrafeld, de problemen geïnventariseerd en systematisch in kaart gebracht, om een beter inzicht te krijgen in de aard van de problemen en alle oplossingsalternatieven te verkennen. In 2018 kwamen 11541 Gentenaars langs aan het onthaal in een van de welzijnsbureaus. Daarnaast waren er 3494 schriftelijke andere aanvragen (vooral rond wonen en gezondheidszorg).

In Gent zet **CAW** op tal van manieren in om mensen vroegtijdig te bereiken: via permanentie of afspraak, samenwerking met politie, chathulpverlening, gratis telefoonnummer en mail, door aanwezigheid in het overkophuis,.... In 2018 kwamen 3.785 mensen langs het volwassenonthaal en 1.631 jongeren in het jongerenonthaal. Daarnaast waren er meer dan 2600 contacten met volwassen en jongeren via telefoon, chat en mail. CAW zet ook doelbewust in op kwetsbare mensen die niet direct zelf een hulpvraag formuleren of die om tal van redenen de stap naar eerstelijnsdiensten niet zetten. In Gent is er een brugteam (outreaching en via presentie) dat bv. diverse vindplaatsen aandoet die dienstverlening bieden aan dak- en thuisloze mensen. Dit team bereikte in 2018 979 hulpvragers (tegenover 891 in 2017), zette 344 trajecten op en leidde 183 cliënten toe naar de Sociale Dienst. Ook bij de 32 unieke gebruikers van nachtopvang plus zetten zij telkens een traject op.

1.4. Tegen 2019 verhogen we de toeleiding naar het aanvragen van sociale rechten met 5%

Uit het project 'Maximaliseren van sociale rechten' volgden verschillende actiepunten, o.a. de inzet van een rechtenmaatschappelijk werker (zie ook 1.1, 1.2 en 1.3). Door gegevensuitwisseling met de Vlaamse overheid weet de Sociale Dienst nu perfect bij welke cliënten de **schooltoelage** niet in orde is. De maatschappelijk werkers konden deze mensen dus zeer gericht ondersteunen bij de aanvraag. Resultaat: voor 583 kinderen wiens toelage niet in orde was voor het schooljaar 2018-2019 konden ze die toch nog op de valreep in orde te brengen.'

Ook rond andere rechten werden duidelijke resultaten geboekt. In onderstaande tabel geven we de evolutie van de cijfers van de toekenning van Pasa, het laagste tarief kinderopvang en de winterpremie. Met Pasa (Fonds participatie en sociale activering) krijgen gezinnen een tegemoetkoming in kosten voor vrije tijd en participatie aan de samenleving (zie ook verder). De winterpremie is specifiek gericht op gezinnen met een budgetmeter. Het toekennen van het laagste tarief kinderopvang is er dan weer sinds 2016 voor gezinnen met jonge kinderen (0-3 jarigen) die gebruik maken van een inkomensgerelateerde kinderopvang.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Pasoa	1012	897	930	1231	1628	1891
Laagste tarief kinderopvang				139	246	349
Winterpremie	612	571	710	1036	1217	1357

De Sociale Dienst werkte in 2017 en 2018 samen met 2 ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting gedetacheerd door de POD Maatschappelijke Integratie. De **twee ervaringsdeskundigen** waren actief in het **toeleiden van personen in armoede naar de gezondheidszorg**, bv naar tandzorg binnen vzw De Tinten. Evengoed werkten ze met de jongeren van Jong Gent in actie, de jongerenwerking van een van de verenigingen waar armen het woord nemen en deden ze individuele begeleidingen bij andere armoedeverenigingen.

In 2018 startte de Sociale dienst, onder meer op basis van deze ervaringen, een pilootproject op met community health workers (zie verder bij gezondheid) om opnieuw kwetsbare mensen toe te leiden naar de eerstelijnsdiensten gezondheid en welzijn.

Midden 2019 studeerde een vijfde groep **sociale gidsen** af. Sociale gidsen zijn cliënten van de Sociale Dienst en ondersteunen waar nodig andere cliënten bij het uitputten van rechten, aanvragen van premies, administratie, zoeken van een woning, bezoeken van een arts of psycholoog,... 17 gidsen, waarvan 12 van andere origine en nationaliteit, ontvingen hun attest. Sinds 2013 zijn er in totaal 55 cliënten opgeleid en gestart als sociale gids. Momenteel heeft de Sociale Dienst een pool van 27 sociale gidsen, die 20 verschillende talen beheersen. Hiermee kan men een bredere groep cliënten van het OCMW en een aantal externe diensten ondersteunen. In de eerste jaarhelft van 2019 voerden de sociale gidsen binnen het OCMW 270 individuele opdrachten uit voor 120 personen. Daarnaast organiseerden zij ook zitdagen bij de dienst thuislozen om mensen te ondersteunen bij hun zoektocht naar een woning en ondersteunen zij de infosessies rond huisvesting van de dienst Wonen.

1.5. Tegen 2019 voert elk departement van Stad en OCMW een verbeteractie uit die de toegankelijkheid van de dienstverlening verhoogt.

In 2016 sloegen de Dienst Welzijn en Gelijke kansen van Dept Samenleven, Welzijn en Gezondheid en de Staf Beleidsondersteuning van Departement Sociale Dienstverlening de handen in elkaar en ontwikkelden de **Gelijke Kansen Methodiek**, die via een procesbegeleiding bij Stads- en OCMW-diensten zorgt voor een grotere bewustmaking van alle medewerkers van de dienst over de wijze waarop ze meer gelijke kansen kunnen realiseren voor alle Gentenaars en de meest kwetsbare in het bijzonder. Armoede, uitsluiting en discriminatie worden (h)erkend, voorkomen en bestreden.

Een actieplan opgemaakt door de diensten zorgt voor blijvende aandacht voor Gelijke Kansen en Armoede in de dagelijkse werking én het beleid van de diensten. Screening van de actieplannen leert ons dat ongeveer 30% van de voorgestelde acties bij uitvoering een rechtstreekse impact hebben op de dienstverlening voor mensen in armoede. Er werd een lerend netwerk opgestart dat de betrokken diensten ook na afloop van de trajecten verder blijft ondersteunen en uitdagen om verdere stappen te zetten.

Diensten die al een begeleiding doorliepen en/of in de fase zitten waarin ze hun actieplan uitvoeren zijn: Sportdienst, Dienstenbedrijf Sociale Economie, Dienst Communicatie, Dienst Preventie voor veiligheid, Jeugddienst, Dienst Beleidsparticipatie, De Krook. Vanaf het najaar van 2019 loopt ook een traject in de lokale dienstencentra. Het vernieuwde Stadskantoor zal een beroep doen op het GKM-team om hun dienstverlening zo toegankelijk mogelijk te maken.

Dankzij het **stadsbrede Armoedebeleidsplan** staat de Sociale Dienst vanuit zijn regierol in nauw contact met heel veel verschillende stadsdiensten. Door samen na te denken over beleid en dat vorm te geven, dialoog te stimuleren met de Gentse armoedeverenigingen, knelpunten aan te kaarten worden al deze stadsdiensten geconfronteerd met de drempels die Gentenaars in armoede ervaren in de bestaande dienstverlening en vergroot het bewustzijn. Overleg ging niet enkel over de levensdomeinen opgenomen in het plan, maar ook rond specifieke projecten waar de stad nieuw beleid ontwikkelde, o.a. rond mobiliteit (bv LEZ), voeding, energie/klimaat,....

Vanuit de regierol zette de Sociale Dienst sterk in op **beleidsparticipatie van mensen in armoede** en het erkennen van ervaringsdeskundigheid in allerhande processen. Zo werd de dialoog tussen beleidsmakers en mensen in armoede in diverse beleidsdomeinen gestimuleerd en gefaciliteerd (zie beleidsparticipatie).

Daarnaast wordt via **vorming over armoede** (zie verder) ingezet op het verhogen van de toegankelijkheid van de dienstverlening. Naar aanleiding van de Dag van Verzet tegen Armoede op 17/10 werd het stads- en OCMW-personeel gesensibiliseerd over armoede in Gent en de leefwereld van mensen in armoede. Ze werden uitgenodigd om deel te nemen aan de jaarlijkse activiteiten en om d.m.v. de tattoo de actie te onderschrijven.

1.6. Tegen 2019 geven we minstens 500 meer mensen in armoede toegang tot de digitale wereld

In 2010-2011 liep het project 'recup pc'. Hierbij kregen een beperkt aantal Gentse gezinnen in armoede zonder of met beperkte kennis van ICT een jaar lang een totaalpakket om effectief kennis te maken met de digitale wereld. Hieruit bleek dat het nodig was om eerst de financiële drempel weg te werken. Dit resulteerde in verschillende acties.

De aankoop van een betaalbare computer en toegang tot internet zijn in een steeds digitalere samenleving meer en meer onmisbaar. De Sociale Dienst werkt daarom ook samen met partners om **de digitale kloof te verkleinen** en dus de (digitale) inclusie van mensen in armoede te bevorderen.

In 2015 en 2016 kregen alle Gentinfo-Punten op OCMW-locatie een Digitaal Talentpunt. Hierdoor kon men in alle welzijnsbureaus terecht voor toegang tot computer en internet. In 2018 werd ook de WIFI in alle wachtzalen toegankelijk voor bezoekers. In totaal zijn er in Gent nu **72 digipunten**. In 70 punten kan men gratis een computer met internet gebruiken, op 39 plaatsen kan men terecht voor begeleiding en op 12 plaatsen kan men vorming krijgen rond digitale thema's. In 2018 werden er **131.782 sessies** geregistreerd. Er zijn momenteel **103 Digipunt-begeleiders**: 91 vrijwilligers en 12 mensen met een Lokale Diensten Economie (LDE) contract. Verder informeren en leiden we ook kwetsbare burgers toe naar de Digitale week, de Doebeurs en de infosessies rond digitale topics in de Krook.

Sinds 2017 is het mogelijk voor cliënten van de Sociale Dienst om via **Oxfam Solidariteit** een tweedehands computer of laptop aan te schaffen. 58 cliënten maakten hier gebruik van en kochten een computer of laptop aan.

Dankzij **PASOA** (Fonds participatie en sociale activering) kan de Sociale Dienst financieel tussenkomen voor basissoftware en internet. Steeds meer Gentenaars in armoede maken hier gebruik van.

Basissoftware en internet	2015	2016	2017	2018
Aantal tussenkomsten	1724	1790	2642	3307
Bedrag tussenkomsten	€ 86 841	€ 100 210	€ 131 101	€ 141 690

De onderbescherming op **Sociaal Tarief internet en Telefonie** werd onderzocht in het kader van het toekennen van actieve rechten. 240 cliënten ontvingen het sociaal tarief voor internet in 2016, eind 2017 waren dit 660 personen. Ondanks deze sterke stijging blijkt dat bijna 9 op 10 Gentenaars met leefloon dit recht niet uitputten omwille van hoge drempels om het tarief aan te vragen en de beperkte kennis over het bestaan.

Integrale benadering: beleidsparticipatie

Ambitie 2: Zowel deskundigen uit hun ervaring in armoede als professionele deskundigen hebben invloed op het lokale beleid dat gevolgen heeft voor mensen in armoede (groeiactieplan 2014-2015)

2.1. Tegen 2019 vragen Stad en OCMW beleidsadvies aan zowel deskundigen uit hun ervaring in armoede als aan deskundigen uit het werkveld en de academische wereld. Stad en OCMW doen dit bij de voorbereiding van belangrijke beslissingen met mogelijke gevolgen voor armoede.

Inspraak van mensen in armoede, maar ook van deskundigen in het werkveld en de academische wereld is een basishouding in het vorm geven van het Gentse armoedebeleid. Het **Armoedebeleidsplan** met de groeiactieplannen werd vormgegeven op basis van een **breed participatief traject**, waarin mensen in armoede in gesprek gingen met middenveldactoren en beleidsmakers om zo samen over de prioriteiten te beslissen en acties vorm te geven.

In het begin van de beleidsperiode werd de **Cel Armoedebestrijding Plus** opgestart. In dit overleg tussen stad en Gentse organisaties die het dichtst bij mensen in armoede staan (de 3 Gentse Verenigingen waar armen het woord nemen, Samenlevingsopbouw, Kras, In-Gent, De Sloep, Klantenparticipatie Sociale Dienst, CAW) worden ideeën en wordt kort op de bal geïnformeerd, expertise gevraagd en onderling afgestemd. De 3 Verenigingen waar armen het woord nemen werkten ondertussen allemaal een 'Actuawerking' uit, waarin ad hoc vragen vanuit het beleid aan bod kunnen komen. De Cel Plus ging het gesprek aan met de dienst Beleidsparticipatie van de stad om verdere mogelijkheden en samenwerking te onderzoeken om **beleidsparticipatie van mensen in armoede te versterken**, o.a. in projecten zoals het burgerbudget. Met 'Het Armoedegeheugen', een databank van actuele beleidsaanbevelingen vanuit Gentenaars in armoede ontsluiten we de resultaten van inspraakprocessen naar alle beleidsmakers en burgers.

(zie <https://www.ocmwgent.be/OCMW/armoedebestrijding/Armoedegeheugen.html>)

Er werden **Armoedefora** samengesteld, eentje specifiek voor het werkveld, academici en ervaringsdeskundigen. De armoedefora kwamen tussen 2015 en 2016 samen om specifieke topics binnen het armoedebeleidsplan te bespreken. Op basis van de ervaringen en evaluatie van de

regierol, werd besloten dat het effectiever is om de verschillende stemmen samen rond tafel te brengen en via onderlinge dialoog, waar ook de stadsdiensten bij betrokken zijn, samen te werken aan een stadsbrede strijd tegen armoede. In maart 2019 werd het **Platform Gent tegen Armoede** opgestart dat deze verschillende actoren (middenveld, academici, ervaringsdeskundigen en relevante stadsdiensten) twee keer per jaar samenbrengt om samen visie te bepalen, het armoedebeleidsplan op te volgen en waar mogelijk samen te werken.

Met de **signalenprocedure** worden door de dienst Welzijn en Gelijke kansen jaarlijks signalen vanuit het werkveld verzameld en naar het beleid overgemaakt. De Sociale Dienst signaleert actief drempels die Gentenaars ervaren in het realiseren van hun sociale grondrechten. Tegelijkertijd is de signalenbundel een belangrijke bron in het vormgeven van het stadsbrede armoedebeleid voor de regio armoede. Zo werd deze grondig gescreend bij de start van het proces voor de opmaak van het nieuwe Armoedebeleidsplan.

Na het signaleren van noden, het identificeren van drempels en knelpunten en het bepalen van prioriteiten zetten we meer en meer stappen om mensen met armoede-ervaring mee oplossingen te laten formuleren en een rol te laten spelen in het wegwerken van deze drempels (zie projecten als sociale gidsen, community health workers, ervaringsdeskundigheid in vorming,...)

2.2. Stad en OCMW koppelen voldoende terug wat ze met de beleidsadviezen van deskundigen doen

Jaarlijks wordt een rapportage van het Armoedebeleidsplan voorgesteld op het managementteam (eerst OCMW, nu Stad) en de bevoegde **OCMW- en gemeenteraadscommissie**. Hiermee krijgen niet enkel de gemeenteraadsleden, maar ook alle geïnteresseerde actoren en burgers een stand van zaken van de acties die hebben plaatsgevonden in de strijd tegen armoede. Deze jaarlijkse rapportage blijft ook in de volgende beleidsperiode doorlopen.

Het armoedebeleidsplan en de groeiactieplannen worden, na goedkeuring door de OCMW- en gemeenteraad, telkens teruggekoppeld naar de mensen en organisaties die er mee over nadachten. Zo ging in oktober 2018 een **terugkoppelingsmoment** door rond het nieuwe groeiactieplan, waar de relevante stakeholders samen met mensen in armoede en de beleidsmakers ingelicht werden over de prioriteiten rond de levensdomeinen werk, gezondheid en volwassen leren.

In 2014 kreeg de **woondialoog** vorm. Gedurende drie opeenvolgende jaren ging een groep mensen in armoede, ondersteund en gecoacht door SIVI en Samenlevingsopbouw, in dialoog met de schepenen van Wonen en Armoedebestrijding. Signalen werden gedeeld, men dacht samen na over oplossingen en afspraken kwamen tot stand. Deze manier van dialoog tussen mensen in armoede en politieke en ambtelijke beleidsmakers is een **good practice** met mogelijkheden voor andere levensdomeinen.

Het open terugkoppelen over wat er gebeurde met de input die mensen in armoede aan het beleid bezorgden is een continu aandachtspunt en een belangrijke voorwaarde om mensen gemotiveerd en geëngageerd te houden om mee in te stappen in inspraaktrajecten.

2.3. Tegen 2019 optimaliseren we de participatiekanalen van professionele deskundigen en deskundigen vanuit hun ervaring in armoede.

Zie ook 2.1. en 2.2.

Er zijn verschillende **ervaringsdeskundigen in armoede aan de slag in Gent**. Binnen de Sociale Dienst is al enkele jaren een opgeleide ervaringsdeskundige in armoede aan de slag. Hij staat o.a. mee in voor de begeleiding en coaching van de sociale gidsen, werkt mee aan beleidsvoorbereiding i.h.k.v. armoedebeleid en hulpverlening en aan het vormingsaanbod van de Sociale Dienst. Daarnaast werken er ervaringsdeskundigen bij VDAB en Samenlevingsopbouw Gent; bij Kind en Gezin zijn er twee ervaringsdeskundigen aan de slag. Ook TAO (Teams voor advies en opleiding in armoede en sociale uitsluiting) zet op vraag ervaringsdeskundigen in in Gent. De ervaringsdeskundigen van de POD Maatschappelijke Integratie in Gent werken allemaal in het kader van gezondheid bij de drie Gentse Ziekenhuizen: UZ Gent, AZ Jan Palfijn, AZ Sint-Lucas en de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering.

Daarnaast werd de werking van **klantenparticipatie** in 2016 verder uitgebouwd vanuit de visie om de betrokkenheid van gebruikers binnen de Sociale Dienst breed in te zetten en om een breed pakket aan methodieken toe te passen om diverse klantengroepen te bereiken. De Sociale Dienst wil hiermee het gebruikersperspectief zo goed mogelijk laten samen sporen met de totstandkoming van nieuw beleid.

De impact van gebruikersinbreng laat zich voelen in de toegenomen aandacht voor informatie over de werking van de dienst en over rechten. Concrete voorbeelden hiervan zijn samenwerkingen bij de publicaties 'Met weinig geld (over)leven in Gent', de Sociale Dienst-infogids 'Hoe kunnen we jou helpen?' en bij taalgebruik in de documenten voor cliënten. Ook de tevredenheidsmeting bij cliënten van 2018 is een belangrijke realisatie. Deze meting fungeert als nulmeting voor nieuwe acties binnen de Sociale Dienst die een impact hebben op de gebruikers (traject op maat, proactieve rechtenbenadering, nieuwe visie budget- en schuldhulpverlening) en zal een vervolg kennen in 2020. Tot slot is de voortdurende aandacht die gebruikers schenken aan een goede hulpverleningsrelatie een belangrijk element dat ingebed wordt in diverse verbetertrajecten. Kwamen onder meer aan bod: de bereikbaarheid van de dienstverlening, aandacht voor specifieke groepen binnen de Sociale Dienst (bijv. vluchtelingen, jongeren), de hervorming rond tijdelijke werkervaring, het GPMI (Geïndividualiseerd Project voor Maatschappelijke Integratie) .

Op het **stakeholdersforum** worden veldwerkers jaarlijks bevraagd over aandachtspunten. Waar het stakeholdersforum startte met een focus op kinderarmoede, kozen we er vanaf 2018 voor om armoede integraal aan bod te laten komen op die dag. Armoede bij kinderen kan je immers enkel aanpakken door de hele context van het gezin in rekening te brengen. In de toekomst willen we op dit jaarlijkse info- en netwerkmoment ook mensen met armoede-ervaring sterker betrekken.

In 2017 werd voor het eerst een '**participatief budget**' van 20.000 euro voorzien. Dit budget kon door de partners binnen de cel Armoedebestrijding Plus (zie eerder) ingezet worden om concrete voorstellen vanuit mensen in armoede vorm te geven. In 2017 besliste men om kookplaatsen in te richten, waar men terecht kon om een warme maaltijd te koken onder begeleiding van vzw Ateljee. O.a. door gebrek aan eigenaarschap verliep dit project moeizaam. De tweede editie van het participatief budget ondersteunde twee waardevolle projecten vanuit de Gentse Verenigen waar armen het woord nemen. SIVI vzw ging aan de slag met de verdere uitbouw van het klusatelier van De Pastory. De Zuidpoort maakte een handleiding bij 'radio Stressweg', een toneelvoorstelling over het hulpverleningsgesprek op basis van de ervaringen van mensen met een armoedeervaring. Uit de evaluatie van de regie armoede werd duidelijk dat de huidige manier om het participatief budget vorm te geven niet in zijn opzet is geslaagd. De middelen worden daarom geheroriënteerd met een focus op voorstellen vanuit mensen met armoede-ervaring van op een van de inspraakmomenten.

Integrale benadering: sensibilisering

Ambitie 3: We vergroten het maatschappelijk draagvlak in Gent om samen armoede te bestrijden volgens de visie en aanpak van het armoedebeleidsplan (groeiactieplan 2014-2015)

3.1. Vanaf 2015 lanceert het OCMW in samenwerking met de lokale partners min. drie sensibiliserende acties per jaar naar de brede bevolking. Deze acties zijn gericht op een groter begrip van oorzaken en oplossingen voor armoede

Sinds 2014 wordt op **17/10** jaarlijks een **actiedag georganiseerd in de stad om de armoedeproblematiek in Gent onder de aandacht te brengen**. In 2016 was er met 'de koek is groot genoeg' voor het eerst een bredere campagne op sociale media. In 2017 verreezen voor het eerst diverse pop-up tattooshops om met de campagne 'Armoede kruipt onder de huid' de link tussen armoede en gezondheid in de kijker te zetten. In 2018 maakte Gent **tamtam tegen armoede** en vormden mensen in armoede een nieuw schepencollege met aanbevelingen voor het pas verkozen bestuur. In 2019 gaat alle aandacht naar gelijke onderwijskansen en **trekken we met de Gentse onderwijsactoren aan de bel tegen armoede**. Met partners als Film Fest Gent, de hogescholen, vakbonden, verschillende stadsdiensten,... worden ook heel wat Gentenaars bereikt die niet altijd weet hebben van armoede in Gent. Met ondertussen 70.000 tattoos, een actiemoment op school, activiteiten voor leerlingen, studenten en professionals in het onderwijs stellen we ook dit jaar een gevarieerd programma samen. Afsluiten doen we nog steeds met de herdenking op het Sint-Pietersplein waar mensen met armoede-ervaring aanbevelingen formuleren voor het beleid en waar we samen stil staan bij de slachtoffers van extreme armoede.

Bij het begin van de beleidsperiode werd gewerkt met het concept van een inleefweek. Bij de edities van de inleefweek armoede van 2014 tot 2016 werkte de Sociale Dienst samen met Vormingplus, die het concept ontwikkelde, en andere armoede-partners. Bedoeling is om deelnemers gedurende een week onder te dompelen in hoe het voelt om te leven met een erg beperkt budget. Sedert 2017 neemt Welzijnzorg de organisatie van een 'inleefweek op maat' op in haar programmatie en is de inbreng van de Sociale Dienst gestopt.

In de voorbije jaren ondernamen de partners uit de Cel Armoedebestrijding Plus nog verschillende andere sensibiliseringsacties. Zo waren er verschillende **theatervoorstellingen**. KRAS maakte naar aanleiding van hun 20-jarige bestaan de toneelvoorstelling 'Niet met grote woorden'. De Zuidpoort

bundelde de ervaringen van mensen in armoede en de aanbevelingen die ze van daaruit willen meegeven over hulpverleningsgesprekken in de theatervoorstelling 'Radio Stressweg'. De Beweging voor Mensen met een Laag Inkomen en Kinderen werkte samen met de studenten sociaal werk van Arteveldehogeschool aan een inspringtheater over de drempels die mensen in armoede ervaren door de toenemende digitalisering, gebracht door studenten en mensen met armoede-ervaring. Ook de Sociale Dienst stond op de planken: "t Is allemaal te zien waar da ge geboren wordt" was een toneelvoorstelling die de specifieke aanpak van OCMW Gent verduidelijkte.

In 2016 werd het platform **solidair.stad.gent** opgezet waar iedereen die vluchtelingen en kwetsbare Gentenaars wil helpen terecht kan voor het matchen van vraag en aanbod en de aankondiging van heel wat activiteiten met en over vluchtelingen en kwetsbare burgers.

3.2. Tegen 2019 neemt de medewerking van mensen die zich voor Gent willen inzetten in activiteiten voor armoedebestrijding toe met 30 personen per jaar

De Sociale Dienst heeft convenanten (2017-2019) lopen met de **3 erkende Verenigingen waar armen het woord nemen**, vzw's BMLIK, Zuidpoort en SIVI. Deze organisaties ondersteunen mensen in armoede met basishulpverlening en andere werkingen (groepswerkingen, dialoog,...). Ze voeren dialoog met mensen in armoede en deze input wordt gebruikt om verder vorm te geven aan het armoedebeleid, maar ook diverse andere beleidsinitiatieven. Daarnaast ondersteunde de Sociale Dienst ook **KRAS vzw** voor de coördinatie van de KRAS-koepel en de ondersteuning van de verschillende KRAS-diensten. Deze diensten bieden voedsel- en basisondersteuning en participeren structureel mee aan het Gentse armoedebeleid. In de afgelopen jaren groeide Kras tot 17 diensten. **Meer dan 500 vrijwilligers ondersteunden meer dan 13.500 Gentenaars.** Zowel het aantal bezoekers, maar vooral het aantal keer dat men beroep doet op voedselondersteuning is in de loop van de jaren sterk gestegen. Dankzij Foodsavers geeft KRAS minder uit om een bijkomend aanbod aan te kopen.

Voedselondersteuning KRAS	2015	2016	2017	2018
Aantal eenheden	71.466	78.744	78.036	98.168
Aangekocht door krasdiensten	€ 200.072	€ 226.678	€ 161.889	€ 112.020

Met de vluchtelingen crisis ontstonden diverse initiatieven die nieuwkomers, maar ook vaak kwetsbare Gentenaars ondersteunen. Op de Renoboot ontstond een vrijwilligerswerking waarbij vooral buurtbewoners werden betrokken. Ook de **Olijfboom** van een Hart voor Vluchtelingen ging van start. Ook in 2018 en 2019 werden zij verder ondersteund door en de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen en de Sociale Dienst. De Olijfboom richt zich op starters (nieuwkomers, maar ook kwetsbare personen die starten na verblijf in detentie, psychiatrie,..). In 2018 kwamen 2.014 mensen over de vloer van meer dan 40 verschillende nationaliteiten. Gemiddeld 41 vrijwilligers verdelen startpakketten en zetten in op ontmoeting.

Burgers die o.a. naar aanleiding van 17/10 contact opnemen met de regie armoede worden wegwijs gemaakt in de mogelijkheden om als vrijwilligers aan de slag te gaan bij diverse organisaties of ze financieel te steunen. Hiervoor werkt de regie ook samen met het vrijwilligerspunt van de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen.

3.3. Tegen 2019 doen we aan alle Gentse basis-, secundaire en hogescholen een aanbod aan sensibilisering- en vormingsmateriaal.

Zie ook 1.2.2. en 3.1.1

In 2018 en 2019 zetten we meer structureel in op **vorming over inzichten in kansarmoede** en de bekendmaking van de diensten en werkingen van de Sociale Dienst (o.m. via de toneelvoorstelling 't is allemaal te zien waar je geboren bent') en dit ook voor **toekomstige maatschappelijk werkers van HOGENT en Artevelde hogeschool**.

Ook in het kader van 17 oktober, Werelddag van Verzet tegen Armoede, werken we jaarlijks samen met de (hoge)scholen. Zo wordt jaarlijks een lessenspakket ter beschikking gesteld om in de klas aan de slag te gaan rond de armoedeproblematiek. Eind september/ oktober wordt voor **alle Gentse scholen** (+/- 150 scholen) waar er geen zitdag is i.k.v. 'Kinderen Eerst/Welzijn op school' een infomoment of vormingsdag georganiseerd. Tijdens deze vorming komt het aanbod van de Sociale Dienst aan bod, aangevuld met een voorstelling van de werking van Welzijn op school en een kennismaking met de wijkcontactpersoon binnen de Sociale Dienst Gent. In 2019 is met **'Trek aan de bel tegen armoede' onderwijs de focus van de campagne en de activiteiten rond 17/10** en wordt er extra vorming en lesmateriaal ter beschikking gesteld van alle actoren in het Gentse Onderwijs.

Daarnaast is er een samenwerking met beide hogescholen en de universiteit om studenten te informeren over armoede en de strijd tegen armoede in de stad. Dit door colleges, studiedagen en projectwerk door studenten in verschillende opleidingsvormen. Op 17/10 /2019 gaat een 'labodag' door, waarbij studenten uit verschillende opleidingen samen kunnen nadenken over oplossingen voor drempels die kinderen, jongeren en volwassenen ervaren in het onderwijs.

3.4. Tegen 2019 kunnen alle medewerkers die frequent in contact komen met de burger een vorming krijgen rond inzichten in armoede.

De **vorming 'Inzichten in kansarmoede'** wordt al sinds 2014 voorzien voor nieuwe personeelsleden van de Sociale Dienst. In 2016 kregen alle baliemedewerkers van de Gentinfo-Punten deze vorming aangeboden. Deze werd daarna standaard opgenomen in het opleidingstraject voor nieuwe Gentinfo-Punters. Vanaf 2018 besloten we structureel meer in te zetten op vorming rond het thema armoede voor alle stadspersoneel en staat de vorming 'Inzichten in kansarmoede' open voor alle geïnteresseerden. In 2018 werden er 3 interne basisvormingen kansarmoede georganiseerd. In 2019 zijn er 4 algemene vormingen voor stadspersoneel gepland en kreeg ook het nieuwe Bijzonder Comité voor Sociale Dienstverlening (BCSD) een vorming aangeboden. Daarnaast werden externe vormingen gegeven aan o.a. de vrijetijdsaanbieders in de stad, aan de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen, de Dienst Facturatie, de Sportdienst, tijdens een studiedag onderwijs via Onderwijscentrum en aan studenten van de hogescholen.

Daarnaast werd geëxperimenteerd met de vraag naar getuigenissen. Na een grondige voorbereiding hebben 2 ervaren getuigen de uitdaging aangegaan om hun verhaal zelfstandig te brengen aan een groep geïnteresseerden. In 2018 hebben we 4 x deze manier van sensibiliseren gebracht aan leerlingen Don Bosco Zwijnaarde, leerlingen Nieuwen Bosch Humaniora, studenten Artevelde Hogeschool en tijdens een "startdag vorming" aan lesgesvers van de Sportdienst.

Levensdomein: inkomen

Ambitie 4: Meer inwoners in Gent beschikken over bestaansmiddelen die hen beter toelaten menswaardig te leven (groeiactieplan 2014-2015)

4.1. OCMW Gent verhoogt de aanvullende financiële hulp voor zijn cliënten richting referentiebudget. Het heeft hierbij aandacht voor kinderarmoede en waakt er over dat men er financieel op vooruitgaat wanneer men gaat werken.

OCMW Gent implementeerde in 2016 een nieuw systeem van **Aanvullende Financiële Hulp** (AFH). Het nieuwe systeem heeft een herverdelend effect naar zij met de hoogste kosten (bv. qua huishuur of opleidingskosten van de kinderen). De AFH is een budget op maat. Het brengt gezinnen dichter bij een inkomen referentiebudget. Dit referentiebudget toont aan hoeveel iemand minimaal nodig heeft om maatschappelijk te kunnen participeren, en is zo een manier om een armoedegrens te bepalen per gezinssituatie.

In 2015 werd er 1.052.000 euro uitbetaald aan huishuurtussenkomst, extra steun energie, energietoelage en schoolpremie. Dit zijn de vroegere vormen van Aanvullende Financiële Hulp die opgeheven zijn met het nieuwe systeem. In 2017 gaven we 1.546.382,43 euro aan aanvullende financiële hulp uit, in 2018 was dit 1.798.635,96 euro. **Het budget voor de AFH toont duidelijk een stijgende trend.**

In het najaar van 2017 werden na evaluatie van het systeem een aantal aanpassingen doorgevoerd: zo worden sindsdien de gemeenschappelijke kosten bij huur in appartementsgebouwen mee in rekening genomen, werd de wachttijd voor inactieveerbare inkomens om toegang te hebben tot de AFH afgeschaft en worden de huurpremie en huursubsidie op een andere manier verrekend.

In januari 2017 ontvingen 862 huishoudens AFH. Dit steeg in januari 2018 tot 1.189 huishoudens, in december 2018 daalde dit terug tot 1.078. De daling is grotendeels te verklaren door een stijging van het leefloon voor gezinnen.

4.2. We signaleren jaarlijks verder aan de hogere overheden en andere sectoren dat de laagste uitkeringen en de minimum nettolonen moeten stijgen en/of de kosten voor basisbehoeften moeten dalen.

In het voorbije jaar werden diverse signalen overgemaakt aan hogere overheden (onder meer over Lokale Opvang Initiatieven, vermaatschappelijking van de zorg en overbelasting nachtopvang en het huurdecreet). Daarnaast werd in kader van aanvullende steun gepleit voor hogere basisuitkeringen en werkloosheidsuitkeringen.

4.3. Tegen 2019 optimaliseren we de kwaliteit en de toegang tot schulphulpverlening o.a. via het samenwerkingsverband Budget in Zicht.

In 2018 waren **2.121 Gentse gezinnen in budgetbegeleiding en/of budgetbeheer en/of collectieve schuldenregeling** bij de maatschappelijk werkers en de juridische dienst van de Sociale Dienst. Daarnaast kregen ook veel andere Gentse gezinnen bemiddeling of advies. In geval van een overmatige schuldenlast kregen sommigen ook hulp bij het opmaken van een verzoekschrift tot het bekomen van een collectieve schuldenregeling.

Naast deze hulpverlening organiseerde de Sociale Dienst groepswerkingen voor de cliënten in budget- en schuldhulpverlening. De **groepswerking 'Budget in balans'** wil cliënten opnieuw controle laten krijgen over het beheer van hun budget.

De Sociale Dienst maakte een duidelijk uitgeschreven visie rond budget- en schuldhulpverlening met nadruk op doelgerichte hulpverlening op maat, expertise, zelfredzaamheid en kwaliteit van de hulpverlening. Er zijn tools uitgewerkt voor passende hulpverlening, afspraken gemaakt over de behandeling van dossiers budgetbeheer, groepswerkingen gestimuleerd via aparte modules en de methodische cel met zachte specialisten kreeg verder vorm.

De Juridische Dienst werkte mee aan het **regionaal samenwerkingsverband BudgetInZicht (BIZ)** van de OCMW's in de regio en dit samen met het CAW Oost-Vlaanderen. Dit samenwerkingsverband streeft naar een kwaliteitsverbetering van de schuldhulpverlening en de schuldpreventie in de regio. BIZ heeft een aanbod van lessen in de scholen rond het thema budgetteren en schulden. BIZ organiseert ook groepswerkingen en ontwikkelt tools voor de budget- en schuldhulpverlening. Voor een overzicht van alle activiteiten: zie www.bizoostvlaanderen.be.

De Sociale Dienst nam ook deel aan extern overleg zoals overleg met de rechtbank en de schuldbemiddelaars in het arrondissement Gent of overleg met de andere erkende instellingen voor schuldbemiddeling. Zo werkte de dienst mee aan de recente beleidsaanbevelingen van het Steunpunt Mens en Samenleving (= o.a. de opvolger van het Vlaams Centrum Schuldenlast) voor de nieuwe federale en Vlaamse verkozenen (zie www.samvzw.be/standpunten) en dit met het oog op een betere aanpak van schulden.

4.4. Tegen 2019 optimaliseren we de preventie van schulden o.a. via het samenwerkingsverband Budget in Zicht

Het samenwerkingsverband Budget In Zicht (BIZ) organiseert **vormingen in Gentse scholen**. Tijdens het schooljaar 2017-2018 gaf BIZ de volgende vormingen: School is out (secundair onderwijs, 4 vormingen voor 56 leerlingen), Geldweg (lager onderwijs, 3 vormingen voor 59 leerlingen) en Wakostda?! (secundair onderwijs, 37 vormingen voor 534 leerlingen).

Naast het regionale samenwerkingsverband BIZ is er ook een subsidieovereenkomst tussen OCMW Gent en het CAW in het kader van de preventie van schulden. Daarbij ondersteunt het CAW organisaties m.b.t. budget- en schulphulpverlening, niet alleen met materiaal en tools maar ook met vormingen en groepswerkingen. In 2018 waren er in 21 organisaties in Gent groepswerkingen met in totaal 70 sessies en in totaal 224 deelnemers. Daarbij ging ook bijzondere aandacht naar gezinnen met kinderen.

4.5. We verruimen het aanbod van inkomensgerelateerde dienstverlening zoals karweien aan huis en sociale restaurants.

Het **Dienstenbedrijf Sociale Economie (DBSE)** van het Departement Sociale Dienstverlening is een samensmelting van de OCMW Leerwerkplekken en het Dienstenbedrijf van Stad Gent. De integratie heeft als doel om de medewerkers in sociale tewerkstelling nog meer én betere kansen te geven om werkervaring op te doen. Het DBSE is actief binnen 6 sectoren die mikken op reële tewerkstelling op de arbeidsmarkt: Bouw, Fiets, Horeca, Logistiek, Openbaar Domein en Schoonmaak.

Om de **werking en het aanbod van het DBSE bekend te maken** gingen in 2018 en 2019 rondleidingen en infosessies door voor zowel interne diensten als externe partners, onderwijsinstellingen, bedrijven,... Intern promomateriaal zoals filmpjes, foto's en een stand illustreerden de verschillende sectoren.

In 2018 waren **518 doelgroepmedewerkers** aan de slag in de 6 clusters van het DBSE. In de periode midden 2018 – midden 2019 voerden het DBSE 1633 **klussen** uit (elektriciteit, isolatie, loodgieter, schrijnwerk, leveren van meubels, was en strijk,...) en 179 **verhuisopdrachten**. Daarnaast werden heel wat maaltijden bereid in de sociale restaurants De Knoop en Nieuw Gent.

In 2018 werden in de 8 erkende sociale restaurants meer dan 70.000 maaltijden verkocht aan sociaal tarief: 19.941 maaltijden aan het laagste tarief (barema leefloon) en 50.799 maaltijden aan kansentarief (verhoogde tegemoetkoming). Het aantal maaltijden aan het laagste tarief is met meer dan de helft gestegen ten opzichte van 2017, dit onder andere door een prijsdaling van 3,5 euro naar 3 euro.

4.6. Tegen 2019 hebben mensen met een ontoereikend inkomen voldoende toegang tot materiële ondersteuning.

In 2017-2018 werd **Foodsavers Gent** opgestart. Foodsavers is een distributieplatform voor voedseloverschotten. Het haalt voedsel op bij supermarkten, de veiling, etc. , sorteert en registreert

het en voert het meteen terug uit. Bestemming: organisaties die voedselondersteuning bieden op heel uiteenlopende manieren (sociale restaurants, voedselondersteuningsorganisaties, bereide warme maaltijden, ...).

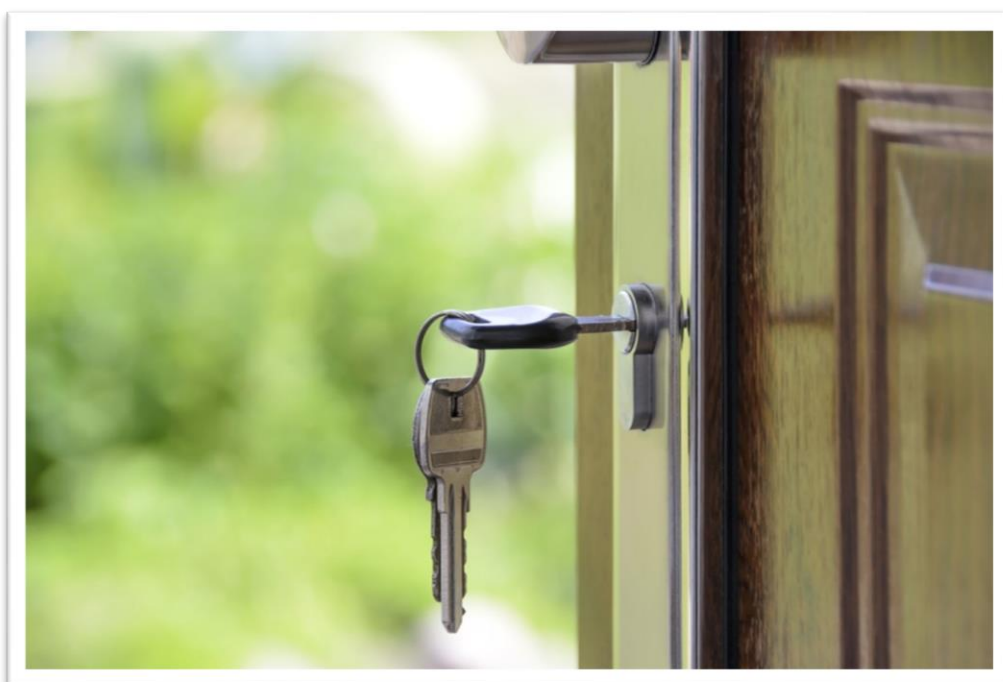
Het project stelt drie doelstellingen centraal:

- armoedebestrijding: de opgehaalde voedseloverschotten worden herverdeeld over sociale organisaties die werken met mensen in armoede
- klimaatdoelstelling: CO2 besparen door voedseloverschotten te herbestemmen
- tewerkstelling: het project is een volledig leertraject in kader van sociale tewerkstelling

In 2019 groeide Foodsavers verder met extra leveranciers en verdeelpunten. Van juli 2018 tot juli 2019 haalde het ongeveer 600 ton voedseloverschotten op die het uitvoerde naar 110 sociale organisaties. In 2018 werden de overschotten meer dan 350.000 maal verwerkt in betaalde maaltijden of gratis weggeschonken. De recuperatie van 600 ton voedseloverschotten veroorzaakte een verminderde uitstoot van 2500 ton CO2.

(zie ook 3.2)

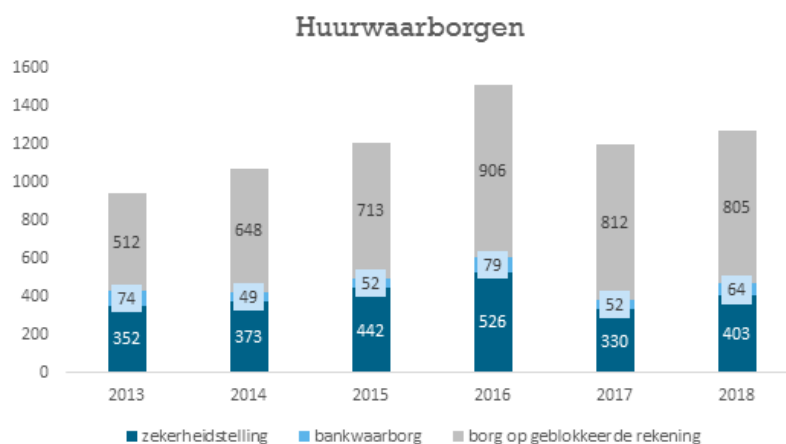
Levensdomein: wonen

Ambitie 5: We vergroten de toegankelijkheid van een kwaliteitsvolle woning voor mensen in armoede (groeiactieplan 2016-2017)

5.1. Tegen eind 2019 verhogen we het gebruik van bestaande rechten, mogelijkheden en dienstverlening m.b.t. wonen voor mensen met een beperkt inkomen

Met 512 toekenningen in 2013 en 971 in 2018 zien we een sterke stijging in het aantal verstrekte **huurwaarborgen** (3 systemen: borg op geblokkeerde rekening, bankwaarborg, zekerheidstelling).

Het Vlaamse Huurdecreet heeft met ingang van 1 januari 2019 de maximale huurwaarborg opgetrokken van 2 naar 3 maanden voor nieuwe huurcontracten, tegelijk werd voorzien in een Vlaamse huurwaarborglening. OCMW Gent heeft haar beoordelingskader en budgetten aangepast om ook binnen deze nieuwe context mensen met een beperkt inkomen te ondersteunen in het kunnen betalen van een huurwaarborg.

Uit analyse bleek dat de systemen van huursubsidie en huurpremie botsen op de Gentse realiteit van een erg beperkt aantal kwaliteitsconforme woningen in het lage huursegment. Vanuit Gent maakten we onze vaststellingen en input over aan de Vlaamse overheid via bijdragen aan het advies van de Vlaamse Woonraad en Gentse Woonraad. De Vlaamse Regering heeft met ingang van 1 mei 2019 beide systemen hervormd.

De nood aan **ondersteuning bij het zoeken van een woning** is groot. Een belangrijke vaststelling hierbij is dat het vinden van een betaalbare en kwalitatieve woning in Gent bijna niet meer lukt en dat de meeste woonzoekenden vooral in Gent willen blijven wonen. OCMW en Stad Gent ondersteunden de afgelopen jaren verschillende initiatieven die kwetsbare mensen ondersteunen in het zoeken naar een geschikte woning.

De dienst **Sociale Woonbegeleiding** van het Departement Sociale Dienstverlening organiseert sinds het najaar 2017 jaarlijks 18 infosessies rond huisvesting 'op zoek naar een (t)huis'. Daarbij ondersteunden 2 maatschappelijk werkers en 2 sociale gidsen de cliënten bij het uitputten van rechten. Denk hierbij aan inschrijving sociaal wonen/huurpremie/huursubsidie. Anderzijds werden cliënten ondersteund in het bijstellen van hun woonwens naar een realistische woonwens, afgestemd op de mogelijkheden op de Gentse woonmarkt. Door verhuurders van woningen waar OCMW-clieñten de huurovereenkomst stopzetten omdat ze een sociale woning toegewezen kregen aan te spreken, proberen we woningen ter beschikking te houden van de meest kwetsbaren.

In 2017 hielpen armoedemiddelen het project van het 'Intersectoraal woonzoekteam' voor de uitbouw en begeleiding van een gezond en duurzaam vrijwilligersnetwerk dat kwetsbare cliënten begeleidt in de zoektocht naar een woning. Het project botste op de grenzen van een vrijwilligerswerking én de erg krappe betaalbare huurmarkt in Gent, waardoor het niet werd verdergezet. Nog in 2017 ontving Dienst Wonen van het Departement Duurzame Stedelijke Ontwikkeling 40 gezinnen (in eerste plaats erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden) in het 'huursalon' in Nest. In 2018 werd dit 'huursalon' omgebouwd naar vormingsessies 'solliciteren naar een huurwoning' en dit telkens met een paar mensen die op korte termijn een woning moesten vinden. Ondanks de nood is dit initiatief wegens een verminderde personeelsinzet stopgezet. Ook het Stedelijk Opvanginitiatief Verapa zette binnen hun werking een nieuw initiatief op waarbij zij hun bewoners, op zoek naar een woning, bijkomend ondersteunen.

De subsidieovereenkomst 'centraal inschrijvingsstelsel voor de Gentse huisvestingsmaatschappijen' werd omwille van het niet vinden van een draagvlak onder de maatschappijen niet uitgevoerd. De woonconsulenten en hulpverleners van stad en OCMW stimuleren en ondersteunen mensen bij hun inschrijving voor sociale huisvesting en het actualiseren van hun kandidatuur. Op deze manier openen ze de wachttijd voor het bekomen van een huurpremie en de kans op een toewijs in een sociale woning.

In het dak- en thuislozenbeleid werden een aantal stappen gezet. Op de site van het Baudelohof komt een nieuwbouw. Eén van de functies in dit gebouw is een **nieuwe locatie van de winternachtopvang**. Daarenboven is sinds september 2017 een **gezinsnachtopvang** opgestart met 4 plaatsen om gezinnen 's nachts op te vangen. Het voorbije jaar werd in de winterperiode op zondag een inloopcentrum open gehouden in De Pannestraat. Daarnaast was er het project 'Warme Winter' waarbij in de winterperiode iedere avond een opvang was. In 2019 ontving Gent van de Vlaamse overheid middelen om een project Robuuste woningen uit te bouwen om de groep daklozen met heel complexe problemen te huisvesten.

5.2. Tegen eind 2019 verhogen we de kwaliteit van de woningen van kwetsbare huurders

De stad werkt samen met Domus Mundi aan ondersteuning van kwetsbare eigenaar-bewoners en –verhuurders voor **renovatie of energiezuinig maken van de woning**. Zij stonden in 2018 en 2019 in voor 1000 uren renovatieadvies, en waar nodig begeleiding op maat.

Om de renovatiegraad op te drijven en alle Gentenaars aan te zetten tot energiebesparende renovaties richtte de Dienst Milieu en Klimaat van Stad Gent midden 2014 De Energiecentrale op. Eind 2016 werd beslist om de werking en beleidsinstrumenten van de vzw REGent te integreren met de Energiecentrale om te komen tot één laagdrempelig contactpunt voor info en advies over energiezuinig bouwen en renoveren in Gent.

De expert van De Energiecentrale geeft de klant naast een technisch advies ook een inschatting over de kostprijs van de werken en alle mogelijke (verhoogde) premies (stad Gent, Eandis, Vlaams Gewest) en financiering via de Energielening. Financiering van de ingrepen blijft de belangrijkste

drempel voor mensen uit de kwetsbare doelgroep. Vaak zijn zij helemaal niet op de hoogte over het bestaan van premies of denken ten onrechte dat ze hier geen aanspraak kunnen op maken.

Dampoort Knapt Op werd verder uitgebreid. Dat project renoveert onder begeleiding woningen van eigenaars in armoede in een precare woonsituatie en maakt hierbij gebruik van een rollend fonds en subsidieretentie. In een eerste project werden 10 woningen van noodkopers gerenoveerd in de Dampoortwijk, in een tweede fase gevolgd door 9 woningen waarvan de werken nu bezig zijn. In de wijk het Rabot werden dezelfde instrumenten ingezet voor de renovatie van nogmaals 5 woningen.

Dit pilootproject werd vanaf 2019 met steun van Europese projectfinanciering opgeschaald en uitgebreid. Het project '**Gent Knapt Op**' wil met een totaal projectbudget van 6 miljoen de huisvestingssituatie van 100 huishoudens in een slechte, niet aangepaste huisvestingssituatie verbeteren en experimenteert hierbij met de uitgangspunten en instrumenten van het succesvolle project Dampoort Knapt Op, op grotere schaal. Een breed partnerschap zorgt voor een geïntegreerde aanpak die werkt op de strijd tegen armoede, het versterken van de woonkwaliteit en het stimuleren van buurtcohesie.

Zie ook 5.5

5.3. Tegen eind 2019 verhogen we de gelijke toegang tot de huisvestingsmarkt voor mensen met een beperkt inkomen

Het '**Gents charter gelijke toegang tot huisvesting**' werd goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen op 23 december 2015. Het charter is een reeks van 10 afspraken waartoe de koepels van de huisvestingssector en de Stad Gent zich verbinden om een meer toegankelijke woninghuurmarkt te creëren.

Sinds 2017 zijn er in het kader van dit charter door de verschillende partijen inspanningen gedaan om huurders en verhuurders nog beter te informeren:

- de Wegwijzer Verhuren is geactualiseerd rond verplichte affichering huurprijs en over de inlichtingenfiche van Unia en BIV.
- in 2018 ging een studiedag door rond Discriminatie op de huisvestingsmarkt, georganiseerd door Unia en de Dienst Welzijn en Gelijke kansen. De studiedag was gericht op de vastgoedmakelaars en immokantoren in Gent. Vijf vastgoedmakelaars en immokantoren ondertekenden bijkomend het Charter.
- in 2019 werd de standaard verhuuraffiche (verspreid via woonwinkels en op woonevent) aangepast aan de nieuwe Vlaamse regelgeving. Ook het politiereglement werd aangepast waardoor voortaan kunnen ook foutieve online advertenties voorwerp zijn van de GAS-boete. De Stad Gent, Dienst toezicht doet controles i.v.m. verplichte affichering huurprijs, meestal na een melding of bij vaststelling ter plaatse in kader van een ambtelijke opdracht. In 2017 waren er bijna de helft minder dossiers nl 54 waarvan 42 beboet. Sinds januari 2018 worden er ook bijkomend vaststellingen gedaan door de Gemeenschapswacht. Voor 2018 waren er 108 vaststellingen waarvan 88 dossiers effectief werden beboet

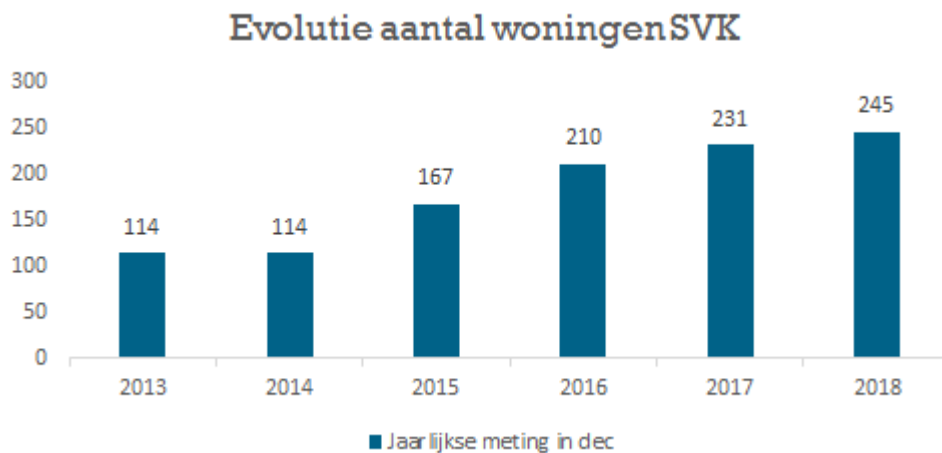
De Dienst Sociale Woonbegeleiding (Departement Sociale Dienstverlening) zet in op **preventie van uithuiszetting bij sociale huurders via huurachterstalbemiddeling**. De dienst begeleidt sociale huurders om via een afbetalingsplan de huurachterstal weg te werken. Als de huurder de huurachterstal niet binnen de zes maanden kan afbetalen, kan de Sociale Dienst de huurschuld ten laste nemen. Dat wordt dan gekoppeld aan een resultaatsverbintenis, waarbij via de nodige begeleiding een herhaling van huurachterstal en dreigende uithuiszetting voorkomen. Op termijn

moet de huurder de ten laste genomen schuld terugbetalen. In 2018 stuurden de sociale huisvestingsmaatschappijen 688 personen met een huurachterstal van 2 maanden én 208 huurders met 3 of meer maanden huurachterstal door. Het aantal sociale huurders dat kampt met huurachterstal blijkt nog steeds voor het overgrote deel (64%) niet gekend te zijn binnen de Sociale Dienst (geen actief dossier). Van de 75% die reageerden op het aanbod huurachterstalbemiddeling kon in 80 % een oplossing bereikt worden, van 10% is het dossier nog in behandeling op 31/12/2018.

De Sociale Dienst heeft de verschillende **knelpunten en opportuniteiten omtrent samenwonen zonder inkomstenverlies** in kaart gebracht. Deze nota vormt de basis om knelpunten aan te pakken en te signaleren aan bovenlokale overheden om samenwonen als betaalbare woonvorm mogelijk te maken. In het kader van de Taskforce Wonen is er een werkgroep Samenhuizen opgericht. Dienst Wonen werkte een nieuwe folder uit 'Deel uw huis, deel een thuis' uit. Hierin worden drie nieuwe woonvormen waarbij het delen van een woning centraal staat, gebundeld. Het betreft hospitawonen, zorgwonen en tijdelijk wonen. De stad engageert zich om blijvend de hogere overheden te wijzen op hun verantwoordelijkheden omtrent samenhuizen.

5.4. Tegen eind 2019 verhogen we het aanbod aan kwalitatief sociaal wonen in Gent

Er wordt sterk ingezet op de groei van het **Sociaal Verhuurkantoor Gent**. Via het puntensysteem stromen mensen in heel kwetsbare woonsituaties prioritair in. Het Sociaal Verhuur Kantoor heeft ondertussen 253 woningen in verhuur (1 mei 2019).

De **bouwactiviteit van de sociale verhuurders draait op volle toeren**. Tussen 2013 en 2018 werden er 523 bijkomende sociale huurwoningen opgeleverd door de sociale huisvestingsmaatschappijen en het Vlaams Woningfonds. In diezelfde periode renoveerden ze 536 woningen structureel en vervingen er 253 door nieuwbouw. Op zes jaar tijd resulteert dit in een kwalitatieve aangroei van het sociaal huurpatrimonium met 1.312 opgeleverde woningen. Deze operatie ging gepaard met een verlies van 165 sociale huurwoningen. De sterke inzet op renovatie en vervangingsbouw leidt ook tot tijdelijke uitval voor meerdere jaren wanneer wooncomplexen in aanbesteding of in handen van aannemers zijn. De vijf sociale huisvestingsmaatschappijen en het Vlaams Woningfonds beheerden eind 2018 samen 14.836 sociale huurwoningen (, een daling van 210 woningen ten opzichte van eind 2017. Tegelijkertijd stegen de wachtlijsten in de afgelopen twee jaar met 11% tot 11.582 op 31/12/2018 (aantal kandidaten met voorkeurgemeente Gent, exclusief mutatie aanvragen).

In de komende topjaren van bouwactiviteit zal de wachtlijst volgens de huidige tendens 5 à 6 maal sneller groeien dan de netto groei van het patrimonium, weliswaar met een toenemende onbeschikbaarheid van woningen om (logistieke) leegstandsredenen. Financieringsgewijs komt reguliere sociale huisvesting bovendien meer en meer onder druk te staan, wat risico's inhoudt voor de volhoudbaarheid van de kwalitatieve aangroei en zelfs aanleiding geeft tot een toenemende verkoop van sociale huurwoningen. In zijn geheel ondermijnt dit het draagvlak voor sociale huisvesting waardoor Vlaamse beleidsbijsturing noodzakelijk is. Om lokaal sociaal woonbeleid te blijven bestendigen op de langere termijn moeten we de komende jaren verder blijven inzetten op methodieken en alternatieve middelen om voldoende bouwactiviteit in renovatie en groei te blijven genereren: een gedeelde verantwoordelijkheid.

Het **project Flatwachter** in de hoogbouw in Nieuw Gent (WoninGent) loopt sinds begin 2016 en tot eind 2019. De flatwachter zorgt voor grotere huurdersbetrokkenheid, sociale controle en een betere opvolging van gebreken/mankementen/problemen in de gemeenschappelijke delen in en rond het complex. In de marge van de Taskforce Wonen start Dienst Welzijn en Gelijke Kansen (sociale regisseurs) met een werkgroep "kwalitatief wonen in sociale hoogbouw en sociale woningconcentraties". Doel is om een integrale visie en bijhorende set van preventieve maatregelen uit te werken om ervoor te zorgen dat huidige en toekomstige bewoners hun woonomgeving als een aangename leefomgeving zien.

Zie ook 5.6.

5.5. Tegen eind 2019 realiseren we een vermindering van discriminatie op de Gentse huisvestingsmarkt

De Stad blijft verder inzetten op het meldpunt discriminatie. De Stad Gent is ook nog steeds drijvende kracht achter de **praktijktesten op de huisvestingsmarkt**. In het najaar 2016 ging de UGent van start met "juridische praktijktesten" in opdracht van de Stad Gent. Elke makelaar met een aanbod op private huurmarkt in Gent werd tussen november 2016 en 2017 meermaals getest op discriminatie van ECM en mensen met een handicap. 12 van de 86 actieve makelaars bleken te discrimineren op vlak van herkomst en/of handicap. Deze 12 makelaars werden in januari 2018 uitgenodigd door Unia voor een bilateraal gesprek. Ze werden ook later opnieuw getest en daaruit bleek dat geen enkel van hen nog een significant patroon van discriminatie vertoont.

5.6. Stad en OCMW breiden de mogelijkheden m.b.t. alternatieve woonvormen in Gent uit.

Stad Gent richtte de **Taskforce Wonen** op waarbij er ingezet wordt op een uitbreiding van opvang, tijdelijke huisvesting en woonoplossingen voor mensen met een beperkt inkomen. Binnen de taskforce worden verschillende pistes uitgewerkt om in huisvestingsantwoorden te voorzien. Zo zijn een gebouw van de Universiteit Gent en een voormalige stadswoning toegevoegd aan het project Instapwonen en is er een campus van de Hogeschool waarbij kwetsbare vluchtelingen en time-outers tijdelijk gehuisvest worden. Verder ging in 2018 een pilootproject voor 'time-out' van start – een tijdelijke herstelperiode voor kwetsbare doelgroepen met gezondheidsproblematiek – en wordt een experimenteel project opgezet rond wonen op tijdelijke sites.

Sinds het tweede semester van 2018 stelt de Stad Gent het terrein gelegen op de site 'Buitensingel-Hurstweg' (eigendom van De Lijn) ter beschikking aan een groep Oost-Europeanen die in precaire omstandigheden leven. Met deze terbeschikkingstelling wenst de Stad Gent enerzijds de caravanbewoning beheersbaar en stabiel te maken en anderzijds een begeleidingstraject met deze kwetsbare groep op te starten. 16 gezinnen kregen er een plek toegewezen.

Met het **project Leegstand** worden leegstaande sociale woningen door het CAW beperkt gerenoveerd en ter beschikking gesteld. Sinds de start van het project, oktober 2014 tot en met eind december 2018, maakten 137 huishoudens gebruik van deze woningen. In 2018 waren in totaal 60 panden in huur, 16 panden gingen uit huur. In 2018 werden 157 gezinnen aangemeld en eind 2018 stonden 78 gezinnen op de wachtlijst.

In 2018 maakten 63 gezinnen gebruik van een tijdelijke woonst van het project. 38 gezinnen stroomden uit en 25 huishoudens verbleven op 31/12/2018 nog in de woning. De gemiddelde verblijfsduur in het project was 259 dagen. Van de 38 uitgestroomde huishoudens kregen er 28 een verlenging na de eerste 6 maanden.

63 % van de huishoudens stroomde uit naar een private of een sociale woning. 21 % vond een tijdelijke woonoplossing in het project Instapwonen, bij vrienden of in een residentiële setting. 16 % werd terug dakloos.

Dienst Wonen heeft 14 **transitwoningen**. Een transitwoning is een woonentiteit die een tijdelijke en voorwaardelijke oplossing biedt aan personen die zich in een specifieke problematische woonsituatie bevinden. Sinds 2012 tot en met 31 december 2018 maakten reeds 140 gezinnen/alleenstaanden gebruik van deze woningen. De doelgroepen die meest opgevangen wordt zijn gezinnen die een onbewoonbaarverklarde woning moeten verlaten. De volgende meest aanwezige doelgroepen zijn: acties huisjesmelkerij, ongeschiktverklarde woningen met voorrang, renovatie in stadsvernieuwingsgebied en onbewoonbaarverklaringen zonder voorrang.

CAW beheerde in de periode juni 2016 tot en met januari 2019 10 **doorgangswoningen** voor erkende vluchtelingen die de opvang moeten verlaten en dit voor een periode van 4 maand, 1 keer verlengbaar met 2 maanden. Van de 59 gezinnen die uitstroomden uit de doorgangswoningen zijn er 36 uitgestroomd binnen de 4 maanden. 14 gezinnen maakten gebruik van de verlenging en 9 gezinnen verbleven langer dan 6 maanden. Bij 1 gezin (koppel met 5 kinderen) werd een uithuiszettingsprocedure opgestart. Het project met de 10 doorgangswoningen liep af eind januari 2019. Om de nood aan huisvesting voor vluchtelingen en subsidiair beschermden op te vangen, werd het **project Vesalius** uitgewerkt. Dit project ging van start eind november 2018. In dit project worden 13 kamers voor alleenstaande vluchtelingen/subsidiair beschermden en 5 kamers voor time-outers voorbehouden. Sinds eind november 2018 stroomden op datum van 15 juli 2019 al 22 vluchtelingen/subsidiair beschermden en 15 time-outers in. 7 vluchtelingen en 10 time outers stroomden al uit. Sinds 1 maart 2019 zijn quasi alle kamers permanent ingenomen. G4s Care neemt het beheer van de site en de begeleiding van de bewoners integraal op. De begeleiding focuste zich in het bijzonder op het vinden van een woning, het hebben/houden van een zinvolle dagbesteding en het ontwikkelen van een professioneel en informeel netwerk.

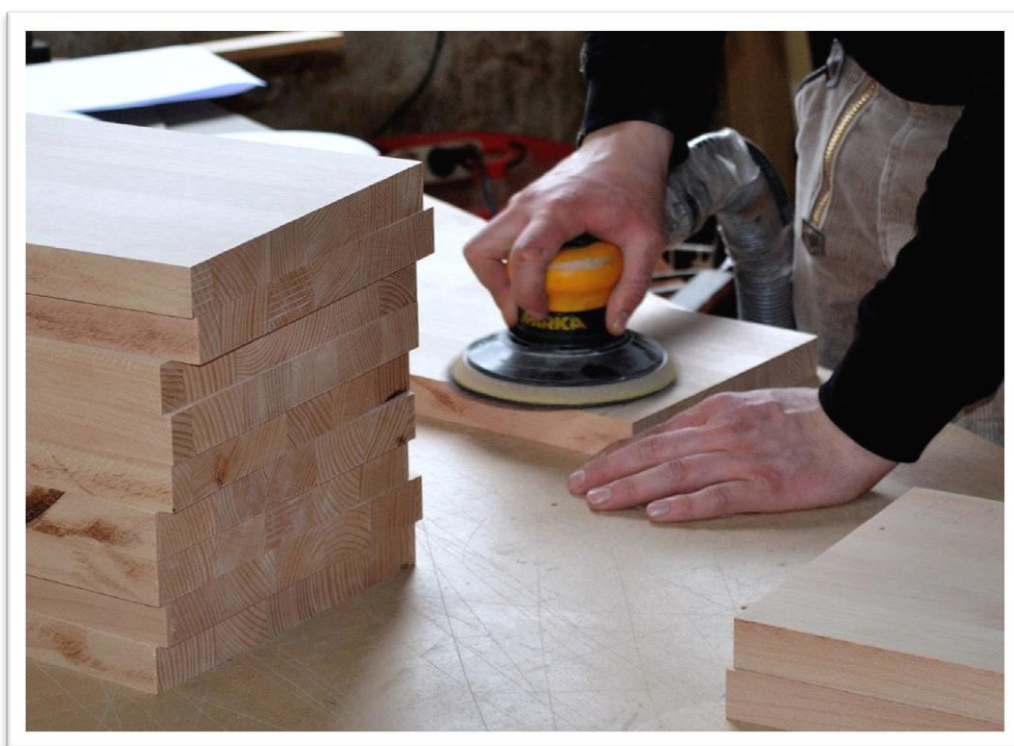
OCMW Gent heeft 25 **noodwoningen** die kunnen ingezet worden bij crisissituaties (brand, ontploffing,...).

Met het **project CODAK** van Dienst Wonen gaat men op zoek naar betaalbare woonoplossingen voor alleenstaande en kleine gezinnen: collectief, compact en coöperatief bouwen. Het concept van het project is uitgewerkt. Momenteel zoekt men projectontwikkelaars en investeerders om dit project uit te voeren in Meulestede.

Het **project groepswonen voor senioren** is in de eindfase. Intussen is de groep bewoners een vzw, die het gebouw zal huren van OCMW Gent. De nodige huurovereenkomsten hiervoor zijn opgemaakt. De bouwwerken verlopen volgens schema en de verhuis is gepland uiterlijk 1 januari 2020. Het gebouw bestaat uit 9 aangepaste flats, met gemeenschappelijke ruimtes zoals een keuken, leef- en logeerruimte, fietsenberging en tuin. Het gebouw zal erkend worden als groep van assistentiewoningen waarbij een aantal flats worden voorbehouden voor mensen met een laag inkomen die kunnen genieten van de premie voor assistentiewoningen.

Sinds het najaar van 2017 zijn de 19 **sociale assistentiewoningen** in Ledeberg bewoond. Dit is een samenwerking tussen sociale huisvestingsmaatschappij WoninGent en OCMW Gent. De bewoners genieten van de voordelen van een assistentiewoning, nl. aangepaste infrastructuur en dienstverlening (permanentie 24/7, crisis- en overbruggingszorg, ...), tegen een betaalbare prijs. OCMW Gent wierf een woonassistent aan als aanspreekpunt voor deze bewoners.

Levensdomein: werk

Ambitie 6: We vergroten de toegankelijkheid van werk en activering voor mensen in armoede (groeiactieplan 2018-2019)

6.1. Tegen 2019 creëren we meer toegankelijke jobs en zorgen we ervoor dat deze jobs behouden kunnen worden.

In Gent kwamen er in 2012-2016 **ruim 16.000 jobs bij**, berekende het Steunpunt Werk van de Vlaamse Overheid.

Een actiegroep van 'Gent, Stad In Werking' analyseerde in 2018 de bestaande **digitale drempels** in dienstverlening en bemiddeling, en werkte op basis hiervan in 2019 een aantal acties uit:

- Het aanbod van **een ICT-steward** tijdens 3 halve dagen per week in Compaan, De Knoop en MAACT. De ICT-steward geeft gratis digitale ondersteuning bij werkgerelateerde vragen (bv. e-mailadres aanmaken, inschrijving bij VDAB, een CV aanmaken op PC, online solliciteren, vacature opzoeken, ...) en bij vragen m.b.t. 'randvoorwaarden voor werk' (bv. opzoeken informatie De Lijn, inschrijven Digitaal Loket Kinderopvang, ...)
- Een **vormingsaanbod voor arbeidsbegeleiders** en bemiddelaars, zodat zij beter in staat zijn hun klanten te ondersteunen in de digitale realiteit bij het zoeken naar werk. Aan een eerste verdiepingssessie (werken met Mijn Loopbaan van VDAB) namen 60 begeleiders deel.
- Een werkgroep E-ambassadeurs werd opgestart, waarbij in alle organisaties vertegenwoordigers zich engageren om hun collega's digitaal te versterken.
- Een passend en gratis **vormingsaanbod voor digitaal laagvaardige werkzoekenden**. Er is hierbij specifieke aandacht voor personen met (zeer) beperkte kennis van het Nederlands en zowel de vorm (korte, thematische workshops) als de mogelijkheden om een buurt/wijkgericht aanbod te organiseren worden hierin meegenomen. De sessies starten op in het najaar van 2019.

De aandachtspunten en drempels voor mensen in armoede die zichtbaar werden in de diverse tewerkstellingsprojecten worden meegenomen in de voorbereiding van de nieuwe convenant tussen Stad Gent, OCMW Gent en VDAB.

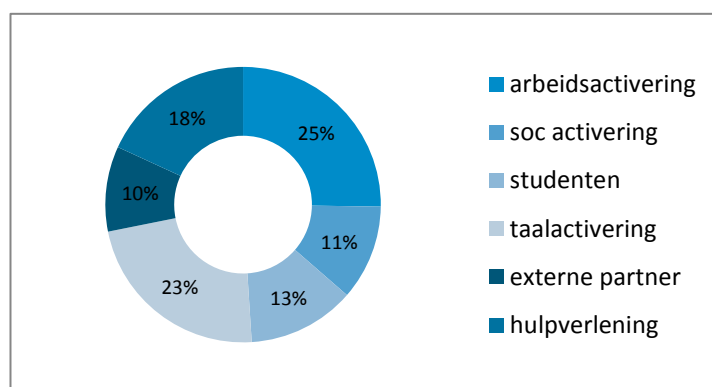
6.2. Tegen 2019 optimaliseren we de trajectbegeleiding van mensen in armoede.

In 2018 begeleidde de Sociale Dienst **3.310 mensen in een activeringstraject**. 'Activering' betekent dat mensen uit een sociaal isolement worden gehaald en aangemoedigd om actief deel te nemen aan het maatschappelijke leven. OCMW Gent onderscheidt zes niveaus van

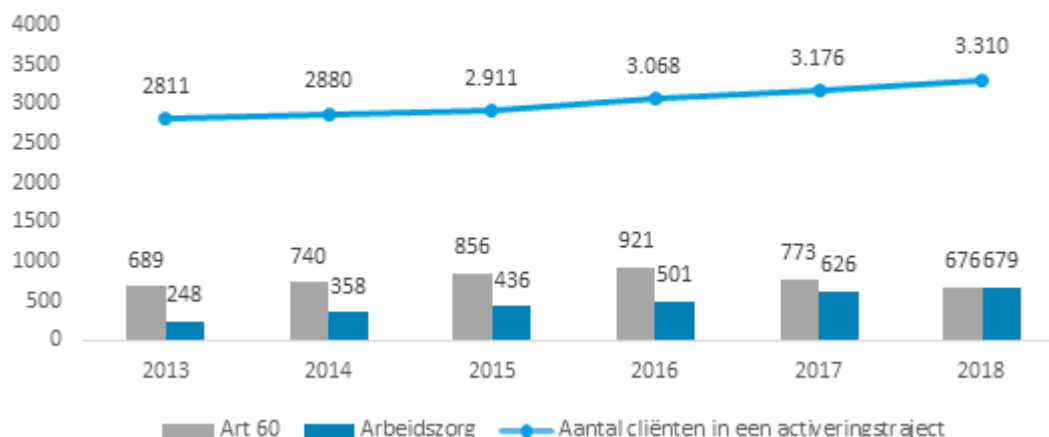
activering op de activeringsladder. Doel is de cliënt te laten doorstromen naar de voor hem/haar hoogst haalbare trede op de ladder. Dat kan, in het beste geval, een job op de reguliere arbeidsmarkt zijn. Maar wie door een veelheid aan problemen (niet onmiddellijk) aan een job geraakt, moet ook geholpen worden. Voor die mensen kan een talencursus, vrijwilligerswerk of een sociaal werkproject een oplossing bieden. Op 01 januari 2019 smolten het 'Opleidings- en Tewerkstellingscentrum' (OTC) en de 'Emancipatorische Werking' (EW) van de Sociale Dienst samen tot het 'Maatgericht Activeringscentrum' of kortweg '**MAACT**'. Het doel is het bereiken van de hoogst haalbare trap op de activeringsladder voor alle cliënten, door middel van een aangepast traject en met oog voor duurzaam verworven attitudes en competenties. De dienst zet in op maatwerk: geen passe-partout-oplossingen maar op zoek gaan naar sterktes, interesses, talenten en leerpunten bij de werkzoekende. Aansluiten bij de leefwereld en vandaaruit een traject uitstippelen dat realistische perspectieven biedt. Het opbouwen van een vertrouwensrelatie is daarbij essentieel omwille van de verhoogde kwetsbaarheid van wie in armoede leeft. Hierbij wordt één begeleider aan één cliënt gekoppeld gedurende zijn/haar volledige activeringstraject.

Het MAACT tracht samen met de cliënt duidelijk zicht te krijgen op het jobdoelwit van de cliënt. Hierbij is het belangrijk te focussen op wat de cliënt wil, maar ook op wat haalbaar is. Zo worden er screeningsmodules georganiseerd die specifiek peilen naar de competenties van de cliënten om de haalbaarheid van het jobdoelwit verder af te toetsen. De modules richten zich op specifieke jobdoelwitten: bouw, horeca, onderhoud en administratie. In de periode juli 2018 - juni 2019 werden in totaal 275 cliënten ingeschreven voor een screening. Daarnaast worden ook **oriënterende stages** georganiseerd op een werkvloer. Deze stages zijn bedoeld om cliënten duidelijkheid te verschaffen over wat een bepaalde job inhoudt en hen te laten ervaren of dit een job is die bij hen past. In de periode juli 2018-juni 2019 werden hiertoe in totaal 114 oriënterende stages ingericht.

In december 2018 was 82% van de (equivalent) leefloongerechtigden die meer dan 4 maand gekend zijn bij het OCMW op één of andere vorm geactiveerd: 25% wordt geactiveerd naar werk, 11% neemt deel aan een competentieversterkende groepswerking, arbeidszorg of vrijwilligerswerk (sociale activering) en 23% volgt taallessen. Daarnaast zijn er 13% studenten en wordt 10% geactiveerd via een externe partner. Bij de 18% van de cliënten in hulpverlening staat het wegwerken van welzijnsproblematieken of randvoorwaarden centraal: bv. kinderopvang, schuldenproblematiek,.... 332 mensen stroomden door naar de arbeidsmarkt, 66 startten een opleiding en 195 werden verder opgevolgd door een externe dienst. 82% van de cliënten in een artikel 60 contract beëindigt dit succesvol en is zo in regel met de sociale zekerheid. 38% is 6 maand na afloop van het contract aan het werk, 8% zit in een individuele beroepsopleiding of een andere opleiding. 30% van de cliënten is in begeleiding bij VDAB of andere tenderpartner.

Personen in een activeringstraject

Daarnaast bieden Stad en VDAB in **4 wijkgerichte Werkpunten** informatie, advies en laagdrempelige hulp bij het zoeken naar werk. Deze Werkpunten zijn een voorportaal naar de Werkwinkel van VDAB. Op jaarbasis maken een **700-tal Gentenaars** uit de wijken Rabot, Dampoort, Ledeberg en Nieuw-Gent gebruik van deze diensten. In de wijk Muide wordt geëxperimenteerd met één zitdag per week. Vanuit de Werkpunten vinden ook contactmomenten in kinderopvanginstellingen van Stad Gent plaats om daar vragen over stappen richting werk te capteren en ouders te ondersteunen in hun zoektocht naar een job.

De Stad financierde samen met het ESF-agentschap 2 projecten om een aanpak en aanbod op maat voor kwetsbare werkzoekenden uit te bouwen. In het project **IN-Groei** bieden OCMW, Weerwerk en Compaan samen een voortraject naar werk, opleiding of naar een tijdelijk werkervaringsprogramma. Het project **Werkpalet**, een samenwerking tussen JES, Jong, Compaan en De Stap, werkt vindplaatsgericht en aanklampend met jongeren die niet via de klassieke wegen bereikt worden. Beide projecten, van september 2017 tot eind 2019 zullen dan elk een 220-tal werkzoekenden begeleid hebben.

Een breed partnerschap voert het project **A-TIEM** (Arbeidsteam Intra-Europese migranten) onder coördinatie van 'Gent, Stad in werking' uit. In de periode van september 2015 tot december 2017 werden 275 werkzoekenden, vooral Bulgaren en Slowaken waaronder een groot deel Roma, bereikt. Voor 66,2% (183 deelnemers) kon een positief opleidings- of tewerkstellingsresultaat opgetekend worden. Het ESF-agentschap gaf goedkeuring om het project in 2018-2019 te continueren, met het doel om opnieuw 200 werkzoekenden uit de doelgroep te begeleiden. Hoewel het project nog 6 maanden voor de boeg heeft, werden al meer dan 250 kwetsbare werkzoekenden bereikt (waarvan voor 210 deelnemers effectief een intensieve begeleiding werd opgestart). Hoewel in dit project de focus ligt op werk, wordt de begeleiding integraal aangepakt en worden de deelnemers ondersteund op alle levensdomeinen om hun situatie te verbeteren. Flankerend aan dit ESF-project ging VDAB akkoord met de verlenging van de inzet van een Bulgaarse en een Slowaakse ankerfiguur. Zij treden op als intercultureel bemiddelaar en hebben een ondersteunende rol naar VDAB-consulenten bij het werken met intra-Europese migranten.

Met het project **'Werkplek Vluchtelingen Gent'** bieden OCMW Gent, de Stad, VDAB en In-Gent vzw samen een begeleidingsaanbod richting werk aan vluchtelingen en nieuwkomers. Opzet is de deelnemers een snellere toegang tot de arbeidsmarkt te geven, in afstemming met hun persoonlijke verwachtingen en inburgeringsverplichtingen. In tegenstelling tot de reguliere dienstverlening is er geen instapniveau Nederlands vereist. Het project zet in op een oriënterend voortraject, instapstages en vrijwilligerswerk, taalcoaching en jobhunting. Eind 2019 zullen 533 deelnemers

hebben deelgenomen aan het project. De intensieve begeleiding in het kader van dit project loont: in de eerste twee werkingsjaren heeft 61% van de deelnemers betaald werk uitgevoerd.

Het **wijk-werken** werd, als opvolger van PWA, in 2018-2019 uitgerold in Gent. Met Wijk-werken voeren werkzoekenden klussen uit bij mensen thuis, in verenigingen/vzw's, scholen, gemeenten, OCMW of in de land- en tuinbouw. Het doel is werkzoekenden werkervaring te laten opdoen, zodat ze een stap vooruit zetten in hun zoektocht naar een duurzame job. 274 werkzoekenden gingen aan de slag in het wijk-werken. 76% van hen was langdurig werkzoekend (meer dan 2 jaar). 49% behoorde tot de categorie 'personen met een arbeidshandicap' (VDAB-definitie). In het voorjaar van 2019 werd, naast het hoofdkantoor, in 4 kansarme buurten in Gent een wijk-werkkantoor opgestart. De bedoeling is een laagdrempelige dienstverlening te ontwikkelen die aansluit bij de behoeften van de buurtbewoners. Daarnaast werd een opleidingsaanbod voor de wijk-werkers uitgewerkt. Op die manier worden de werkzoekenden extra versterkt in hun competenties, waardoor hun kansen op doorstroom naar de arbeidsmarkt vergroten. Om het aanbod van gebruikers uit te breiden, werd een prospectie uitgevoerd bij alle basisscholen in Gent, die nog geen beroep doen op wijk-werkers. Zij werden gecontacteerd en geïnformeerd over de mogelijkheden van het wijk-werken voor hun school. Meerdere scholen meldden zich achteraf aan als nieuwe gebruiker.

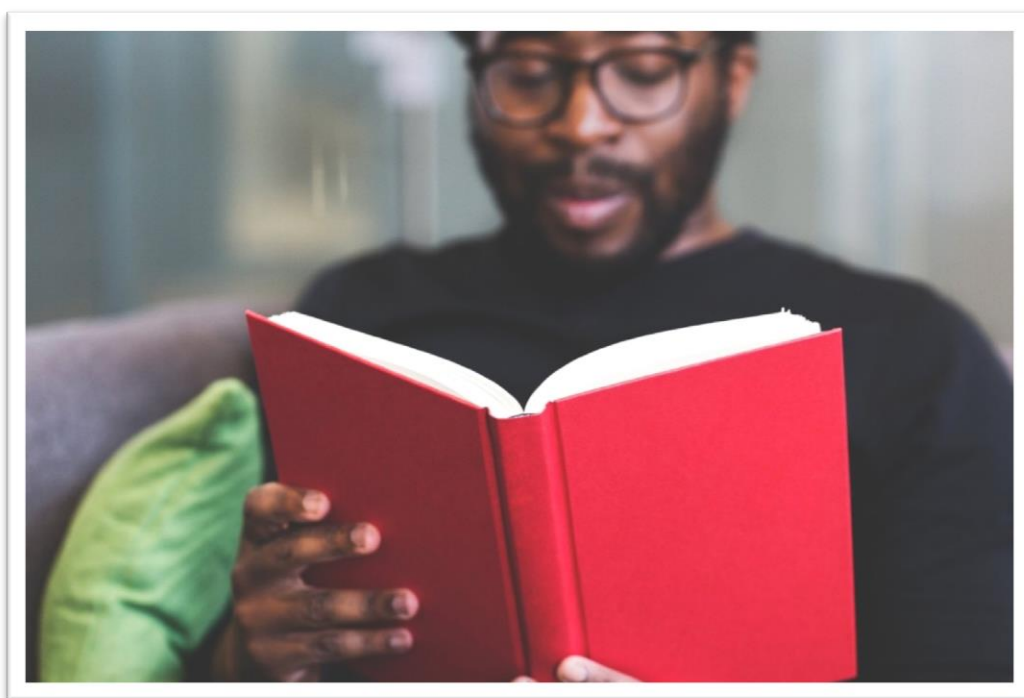
Het Dienstenbedrijf Sociale Economie (DBSE, zie ook 4.6) legt **contact met diverse werkgevers** om haar trajecten beter bekend te maken en doorstroom te stimuleren. We gaan in gesprek met de werkgevers, peilend naar de verwachtingen die zij stellen voor hun toekomstige werknemers, en tegelijkertijd onderzoeken we hoe zij hun dienstverlening operationeel opzetten. Op die manier trachten we binnen de eigen werkvloeren de werkervaringscontext zo nauw mogelijk te doen aansluiten bij de reguliere arbeidsmarkt. We werken samen met bedrijven als WEBBA, Delobel, ISPC, Fiers, Sodexo, Colmar,... We startten de eerste verkennende gesprekken op met Topunt Gent VZW in het kader van Duaal Leren binnen de Logistieke werkvloeren. We verfijnen de samenwerking in 2019 om de trajecten voorafgaand aan de opstart van Duaal Leren bij het Dienstenbedrijf Sociale Economie mogelijk te maken.

Het DBSE werkt structureel samen met Constructiv, de belangenbehartiger van de bouwsector, om de tendensen binnen openstaande vacatures en werkzoekenden in de bouwsector op de voet te volgen. We voeren verkennende gesprekken met Colruyt om doelgroepmedewerkers uit het project Foodsavers en instructeurs stage te laten lopen en zo hun kansen op een job bij een retailspeler te vergroten.

Het **Loopbaancentrum Sociale Economie** zet in op het versterken van de loopbanen van werknemers in de sociale economie. Het partnerschap (Ateljee vzw, Weerwerk vzw, Compaan vzw, Ryhove vzw, OCMW Gent en Stad Gent) werd uitgebreid met VDAB en vertegenwoordigers voor LDE. In de zomer van 2018 realiseerde het Loopbaancentrum een jobbeurs voor potentiële werknemers voor beschutte en sociale werkplaatsen i.s.m. de Gentse beschutte en sociale werkplaatsen (maatwerkbedrijven) en met VDAB. 102 bezoekers kwamen langs. In 2019 werd dit concept samen met VDAB verder verfijnd en worden bezoeken gekoppeld aan de volgende jobbeurs die gepland is in het najaar van 2019.

In 2018 startten de doorstroomtrajecten sociale economie op. De doorstroomcoaches van het Loopbaancentrum Sociale Economie begeleiden in 2018 12 doelgroepmedewerkers in de overgang van de sociale naar de reguliere economie. Door middel van ondersteuning bij het solliciteren en een stage willen we de kansen voor de deelnemers zo groot mogelijk maken

Levensdomein: leren

Ambitie 7: We vergroten de toegankelijkheid van (levenslang) leren voor mensen in armoede (groeiactieplan 2018-2019)

7.1. Tegen 2019 zijn mensen in armoede beter bekend met het aanbod om (als volwassene) bij te leren en worden ze op maat toegeleid.

In 2018 kwam De Stap (leerwinkel die jongeren en volwassenen wegwijs maakt in het onderwijs- en vormingslandschap) langs op de Cel Armoedebestrijding Plus om zijn werking toe te lichten aan de diverse armoedeverenigingen. Ook deelden de organisaties ervaringen en expertise over bestaande samenwerkingen met actoren uit volwasseneducatie. De brochures van de Stap werden bekendgemaakt bij de maatschappelijk werkers van de Sociale Dienst.

Vanuit het MAACT tracht men de cliënt steeds bewust te maken van de opleidingsmogelijkheden die er zijn om zo de kans op een duurzame tewerkstelling te verhogen. Er wordt maandelijks een infomoment georganiseerd in het gebouw 'De Krook' waar de opleidingsmogelijkheden op maat van de cliënt verder bekeken worden. Tijdens dit infomoment stelt men ook kort de werking voor van De Stap, het digitale talentpunt en de bibliotheek.

7.2. Tegen 2019 realiseren de partners in volwasseneducatie advies en begeleiding op maat waardoor mensen met een verhoogd armoederisico hun leertraject succesvol afronden.

Levenslang leren wordt gezien als belangrijke hefboom om armoede te voorkomen en te bestrijden. Daarom ontwikkelt de werkgroep volwasseneneducatie, gecoördineerd door het Onderwijscentrum Gent, een **beleidsplan 'levenslang leren' in Gent**. Onderwijsactoren en relevante organisaties met een focus op welzijn, werk, economie en diversiteit geven dit samen vorm. In het plan is aandacht voor talentontplooiing, digitale vaardigheden en een betere aansluiting tussen leren en werk. Ook het feit dat de economie verder digitaliseert en de inhoud van jobs complexer en digitaler wordt komt aan bod. Verder geeft het Onderwijscentrum ook signalen door naar de beleidsniveaus waar de belangrijkste hefbomen inzake levenslang leren verankerd zijn.

Sociale gidsen worden actief ingezet om mee te gaan met cliënten om zich in te schrijven bij de opleidingsverstrekker, het aanbod volwasseneneducatie te bekijken bv. door mee te gaan naar de Stap,...

Via de **groepswerking WAT** zorgt de Sociale Dienst dat arbeidszorgmedewerkers extra ondersteuning en oefenkansen krijgen bij taal en geletterdheid. De groepswerking bereikte 30 deelnemers die gedurende 2x 4 maanden in wekelijkse bijeenkomsten werken rond gemeenschappelijke thema's zoals communicatie, taal, rekenen, digitale geletterdheid, samenwerken. De link met het dagelijkse leven en de werkvloer worden hierbij gebruikt. Het project werd aanvankelijk gesubsidieerd door Provincie Oost-Vlaanderen, en vanaf 1 september 2018 werd dit project verdergezet met reguliere middelen

Levensdomein: vrije tijd

Ambitie 8. We vergroten de toegankelijkheid van kwaliteitsvolle relaties en vrije tijd voor mensen in armoede (groeiactieplan 2017-2018)

8.1. Tegen eind 2017 verdubbelt de participatie aan vrije tijd van mensen in armoede via de UiTPAS.

De Stad wil mensen meer goesting geven om meer te doen met hun vrije tijd. Iedereen die dat wil, kan met de **UiTPAS** punten sparen bij vrijetijdsactiviteiten en die punten dan omruilen voor voordelen en fijne extraatjes. Mensen met een laag inkomen kunnen er extra kortingen mee krijgen en betalen 1 EUR voor de aankoop van een UiTPAS.

UiTPAS Regio Gent (Gent, Destelbergen, Merelbeke) is uitgegroeid tot een van de grootste UiTPAS-regio's in Vlaanderen. Eind 2018 waren al 44.822 UiTPAS Regio Gent kaarten verkocht. 15.366 personen kochten een UiTPAS aan 5 EUR en **26.160 personen een UiTPAS aan kansentarieef**. Daarnaast zijn er ook bijna 350 groepspassen en meer dan 1400 organisatiepassen die kunnen gebruikt worden om mensen toe te leiden naar activiteiten en de UiTPAS. Er is ook jaarlijks proactieve communicatie naar alle rechthebbenden op verhoogde tegemoetkoming over de UiTPAS.

Sinds de start van de UiTPAS merken we een stijging in de opname van het kansentarieef. In 2018 werden **77.855 kansentarieven** (2017: 43.785) opgenomen door **12.944 pashouders met kansenstatuut** (2017: 8.538). *62% van de pashouders met kansenstatuut betaalde minstens 1 keer het kansentarieef. De toetreding van populair commercieel aanbod, zoals cinema Sphinx en vooral het recreatiebad van Lago Gent Rozebroeken, heeft hier een grote impact op.*

In 2018 kregen 1909 huishoudens in begeleiding bij de Sociale Dienst een **financiële ondersteuning binnen PASOA** (Fonds participatie en sociale activering). De meest populaire zaken waren internet en basissoftware, lidgelden van sportverenigingen en sportmateriaal.

8.2. Tegen eind 2017 participeren meer mensen in armoede aan het verenigingsleven. Stad Gent en OCMW Gent stellen minimaal 1 actie op rond het uitwerken van een methodiek om de participatie aan het verenigingsleven voor mensen in armoede te verhogen.

De jeugddienst ging in het voorjaar van 2018 aan de slag met de Gelijke Kansen Methodiek. Momenteel krijgt het actieplan vorm, waarbij op verschillende domeinen gewerkt wordt aan

toegankelijker jeugdwerk. Zo bekijkt men samen met de stadsondersteuners mogelijke systemen rond tweedehands materiaal (uniformen, kampeermateriaal,...)

Deelname aan sportclubs en sportverenigingen werd toegankelijker gemaakt door een uitbreiding van het reglement voor UiTPAS aanbieders. Op die manier worden kleine (sport) en jeugdverenigingen financieel ondersteund als ze een bepaald aandeel mensen met een UiTPAS aan kansentarieef binnen hun totale ledenbestand hebben. Het aantal sportaanbieders bij de UiTPAS werd het voorbije jaar serieus uitgebreid.

8.3. Tegen eind 2017 hebben mensen in armoede en andere Gentenaren meer mogelijkheden om elkaar te ontmoeten.

Dienst **Ontmoeten en Verbinden** hanteert sinds 2016 een interne leidraad op vlak van toegankelijkheid van activiteiten en aanbod. De medewerkers en deels vrijwilligers van de dienst we/orden gevormd mbt onder andere de omgang met (psychisch) kwetsbare personen, mensen in de armoede,... Heel wat vrijwilligers van de dienst brengen hun eigen ervaringsdeskundigheid terzake mee. Eén van de facetten daarbij is **zoveel mogelijk gratis activiteiten en de prijssetting van dranken**. Door steeds meer **gedeelde huisvesting in de gebouwen** met partners als bv Hand in Hand/Poco Loco (, de sociale kruidenier in het Rabot en SIVI in Buurtcentrum Dampoort. , ... wordt de **drempel voor deze kwetsbare doelgroep ook lager**. Verder wordt er vaak gewerkt via gratis of goedkope & gezonde voeding (vb. buurtkeukens, buurtmaaltijden, buurt evenementen) en activiteiten ikv deeleconomie, vb. de organisatie van repair cafés, het faciliteren van Let's save food (Buurtcentrum Gentbrugge (2018), gepland voor 2019 in de Open huizen Botermarkt en Robinia), de ondersteuning van de vrijwilligersgroep 'Muide Solidair' in de Muide. Het **Multihuis in Nieuw Gent (bij Pino)** opende in 2017 en zal in de toekomst nog meer samenwerken en afstemmen met de andre buurtpartners (zoals bijvoorbeeld buurtwerk, Geraarke,...).

Vanuit de **lokale dienstencentra (LDC)** werd ook in 2018 sterk ingezet op het **beter bereiken van kwetsbare senioren** (zie ook 1.2). Elk lokaal dienstencentrum werd voorzien van een buurtzorger. die de opdracht heeft om in de regio van het lokale dienstencentra systematisch op zoek te gaan naar kwetsbare senioren. Op deze manier wachten we niet tot mensen met een hulpvraag naar ons komen maar gaan we zelf op zoek. Met en voor deze mensen wordt op zoek gegaan naar de meest gepaste en gewenste oplossing. Eén van de mogelijkheden is hen toeleiden naar een activiteit van het lokale dienstencentrum, naar professionele zorg of naar een zorgzame buur die op een aantal vlakken ondersteuning biedt. Er werden in 2017 en 2018 meer dan **3200 huisbezoeken** afgelegd, die in 1064 buurzorgvragen, waarbij in ongeveer de helft match kon worden gevonden, waarbij een buur ondersteunde bij deze zorg. Daarnaast waren er ook 953 professionele vragen. Daarnaast werden sinds 2017 meer dan 630 senioren actief toegeleid naar het activiteitenaanbod van de LDC's of externe partners.

Er was ook aandacht voor de financiële toegankelijkheid van de lokale dienstencentra, die er er sinds 2015 met de introductie van de UiTPAS en het kansentarieef enorm op vooruit ging. 26 % van de verkoop van activiteiten in 2018 werd verkocht aan kansentarieef. In 2017 werd ook gestart met het aanbieden van maaltijden aan 3.5 € in onze lokale dienstencentra voor wie hier recht op heeft, maar om specifieke redenen (bv. gezondheidsproblemen of beperkte mobiliteit) niet terecht kan in de sociale restaurants. In 2018 maakten hier 21 personen gebruik van en gebruikten via dit sociaal tarief 362 maaltijden.

8.4. Tegen eind 2017 werkt OCMW Gent één voorstel uit om kwetsbare vrijwilligers aansluiting te laten vinden bij het regulier vrijwilligerswerk.

Belangrijk om **kwetsbare vrijwilligers** op een goede manier op te vangen in je organisatie is dat je medewerkers en de andere vrijwilligers op een goeie manier kunnen omgaan met deze kwetsbare personen. De lokale dienstencentra bieden hun medewerkers en vrijwilligers sinds enkele jaren dan ook de nodige vormingen aan rond verschillende vormen van kwetsbaarheid en hoe hiermee om te gaan. Zo hebben in de loop van 2017 en 2018 bijna alle medewerkers van de Lokale Diensten Centra (LDC) het vormingspakket “omgaan met anders” doorlopen. Het betrof een vorming rond omgaan met andere culturele, je bewust worden van je eigen culturele bril en effectief reageren op discriminerende opmerkingen. In de periode 2018-2019 hebben bijna alle medewerkers de vorming “hoe omgaan met psychische ziektebeelden” gevolgd. In 2019 zal elk LDC een groepje vrijwilligers de vorming rond armoede (georganiseerd door SD) laten volgen.

Het **Vrijwilligerspunt** van Stad Gent zal een intern traject opstarten met de diensten van Groep Gent om een visie uit te schrijven over het intern vrijwilligersbeleid. Hierbij besteedt het de nodige aandacht aan kwetsbare vrijwilligers.

Verder startte het Vrijwilligerspunt een buddywerking op, waarbij sterke vrijwilligers meer kwetsbaren begeleiden naar vrijwilligerswerk. Momenteel nemen 4 vrijwilligers een engagement op en begeleiden ze 6 vrijwilligers.

Tot slot zette het Vrijwilligerspunt een coachingtraject op voor vrijwilligers en hun begeleiders in Nieuw Gent. Dit traject, begeleid door Kwadraet, werd positief geëvalueerd en is intussen uitgebreid naar 2 andere wijken in Gent.

Levensdomein: fysieke en geestelijke gezondheid

9.1. Tegen 2019 verhogen we de kennis over en het gebruik van het aanbod van gezondheidszorg bij mensen in armoede (in minimaal 1 wijk).

Sinds 2017 organiseert het team Gezondheid van Stad Gent i.s.m. Groep Intro opleidings- en coachingstrajecten georganiseerd voor een groep van een 12-tal **sleutelfiguren** binnen etnisch-culturele gemeenschappen. Deze personen zijn binnen hun gemeenschap een belangrijk 'natuurlijk' aanspreekpunt en vertrouwenspersoon en op die manier ook een sociaal vangnet en richtingwijzer. Zij ondersteunen, begeleiden en verwijzen vele kwetsbare mensen uit hun gemeenschap. In 2018 startte een nieuwe groep van 14 sleutelfiguren, diverser dan de eerste groep op vlak van afkomst en met verschillende nieuwkomers. Team Gezondheid werkte hiervoor samen met CAW en gebruikte de methodiek van Mind Spring.

Sleutelfiguren die vanuit hun brugfunctie en vertrouwensband de meest kwetsbare Gentenaars kunnen ondersteunen en wegwijsen. Ook in het pilootproject met **Community Health Workers** (CHW, zie ook onder 1.4) is dat het centrale thema. Begin 2019 ging het pilootproject van start, begeleid door een **deeltijdse coördinator bij de Sociale Dienst** en wetenschappelijk opgevolgd door UGent. In 2019 werd ook al de link gelegd met het geïntegreerd breed onthaal van Gent (zie 1.3)

We stelden een divers team van +/- 16 CHW'ers samen met ervaringsdeskundigen armoede, sociale gidsen, sleutelfiguren, vrijwilligers van vzw De Tinten en andere. Samen spreken ze een pak verschillende talen. De CHW'ers nemen allerlei taken op, met de bedoeling om de toeleiding van kwetsbare mensen naar de gezondheids- en welzijnszorg te verhogen. Zij nemen hierbij geen taken van een maatschappelijk werker of gezondheidswerker (arts, gezondheidspromotor,...) over, maar worden ondersteunend ingezet, aanvullend op de inzet van deze professionals. In 2019 kregen zij een 5-daagse opleiding en startten ze effectief met de begeleidingen. Ze nemen maandelijks deel aan een intervisie.

Ook voor de preventieve invloed van **beweging** bij kwetsbare groepen was er aandacht, onder meer via het Vlaamse project '**Bewegen Op Verwijzing**' (BOV). In dit project kan de huisarts patiënten met verhoogd gezondheidsrisico doorverwijzen naar een professionele 'Bewegen op Verwijzing'-coach die de deelnemers helpen gezond te bewegen door samen een beweegplan op maat op te stellen. Stad Gent zorgde voor een volledige terugbetaling van de consultaties bij de beweegcoaches voor iedereen die recht heeft op verhoogde tegemoetkoming en/of die in schuldbemiddeling is. In 2019 werden 2 nieuwe 'Bewegen op Verwijzing'-coaches, met ervaring met psychisch kwetsbare mensen aangeworven om een stadsdekkend aanbod te garanderen. Daarnaast worden nu ook consultaties gegeven in het opvangcentrum van de Dienst Asiel- en Vluchtelingenbeleid.

Het thema **mondzorg** bleef hoog op de agenda staan, onder meer door een aantal projecten zoals '**Mondzorg op school**' en **Ieders mond gezond**. In het schooljaar 2017-2018 gingen studenten van de 1ste bachelor Mondzorg in groep in een 15-tal scholen een aantal methodieken voorstellen aan het 5de en/of 6de jaar. In het schooljaar 2018-2019 ontwikkelden de studenten van de 2de bachelor in de Mondzorg een koffer die gebruikt kan worden bij kinderen tot 3 jaar. De koffer wordt vanaf september 2019 geïmplementeerd bij kinderdagverblijven, Inloopteams en de consultatiebureaus van Kind en Gezin. Bij "Ieders Mond Gezond", wordt vanuit VZW de Tinten i.s.m. lokale tandartsen, een begeleid preventief en curatief mondzorgtraject uitgevoerd. Gezinnen uit kansengroepen worden door een ervaringsdeskundige 'coach', die kan rekenen op opleiding, ondersteuning en begeleiding vanuit het project, begeleid bij hun individueel mondzorgplan. Deze begeleiding omvat de ondersteuning van preventief (mond)gezondheidsgedrag en het toeleiden naar en onderhouden van regelmatige professionele zorg bij een vaste tandarts.

Ook het thema **voeding** werd verder aangepakt. In 2017 werden onder de noemer STOEMP en in het kader van **Gent en Garde**, de duurzame voedselstrategie van de Stad, de krachten van tal van

organisaties en stadsdiensten gebundeld om samen in te zetten op een strategie voor gezonde, duurzame en vooral ook toegankelijke voeding. Ondertussen groeide STOEMP uit tot een intersectorale samenwerking met onder meer de Dienst Welzijn en Gelijke Kansen, de Dienst Klimaat en Milieu, het Onderwijscentrum Gent, de Gentse wijkgezondheidscentra, Logo Gezond+ vzw, Sociale Dienst, Bond Moyson, CM Midden Vlaanderen, EVA vzw, Soepcafé Dampkring en het netwerk van sociale restaurants Gent. De Ratatouille methodiek (kookworkshops voor ouders van jonge kinderen, gekoppeld aan opvoedingsondersteuning) werd verder uitgerold naar verschillende Gentse kwetsbare wijken.

Naast het aanbieden van **medische kaarten** voor dringende medische hulp (bijna 1597 in 2018) zette de Sociale Dienst ook verder in op het aanbieden van een laagdrempelige en toegankelijke psychologische hulpverlening voor de meest kwetsbare doelgroep. Zo werd de psychologische dienst van de Sociale Dienst ondersteund met een extra psycholoog om het stijgend aantal begeleidingen te volgen (van 1122 in 2015 tot 1653 in 2018).

Focus op kinderen

Ambitie 10: Kinderen en hun gezin in armoede krijgen meer kansen en ondersteuning om de armoedespiraal te doorbreken

In 2014 werd een eerste groeiactieplan kinderarmoede uitgewerkt op basis van een breed inspraaktraject. Wat startte als een bottom-up plan geschreven actieplan met oog voor de noden van kinderen en gezinnen en het middenveld groeide uit tot een theoretisch sterk onderbouwd plan gestructureerd onder de rechten van het kind. De stakeholderfora en bilaterale overleggen zorgde voor een positieve dynamiek binnen stadsdiensten en middenveldorganisaties om armoede binnen gezinnen te bestrijden. De samenwerking met diverse stadsdiensten en organisaties werd geïntensifieerd en dit leidde tot sectoroverschrijdende acties op diverse levensdomeinen voor de gezinnen in armoede.

RECHT 1. RECHT OP BASISZORG EN HULPVERLENING

10.1.1. Tegen 2019 maken meer kwetsbare gezinnen gebruik van de kinderopvang, geestelijke en fysieke gezondheidszorg.

De voorbije legislatuur werd via diverse methodieken ingezet op het verhogen van het gebruik van de **kinderopvang** bij kansarme gezinnen. Kinderopvang is meer dan een belangrijke hefboom voor de integratie van ouders op de arbeidsmarkt. Het is evenzeer van grote waarde voor de ontwikkeling van het jonge kind, en des te meer wanneer er sprake is van een belastende thuissituatie.

Belangrijk was hierbij de beslissing om een zeer breed kader te hanteren m.b.t. de toekenning van het **minimum tarief kinderopvang (IVTK)**, nadat OCMW's in het kader van het lokaal sociaal beleid en bestrijding van de kinderarmoede een opdracht van Vlaanderen toebedeeld kregen hierbinnen. De samenwerking tussen de Dienst Kinderopvang (DIKO) en de Sociale Dienst (SD) leidde tot een verhoogde opname van het IVTK bij gezinnen in armoede. In 2016 werd het tarief 154 toegekend, in 2017 276 en in 2018 tellen we 365 unieke gezinnen die een IVTK toegekend kregen.

Daarnaast hebben DIKO en SD sinds 2010 een samenwerkingsovereenkomst rond **voorbehouden opvangplaatsen** specifiek voor kinderen van SD-cliënten. Deze samenwerking ontstond omdat het gebrek aan kinderopvang één van de voornaamste redenen was waarom een aantal SD-cliënten niet vooruit raakten in hun activeringstraject. Door momenteel 20 voltijdse plaatsen continu beschikbaar te houden op korte termijn, helpt DIKO dit probleem mee oplossen. In 2017 werd de doelgroep uitgebreid. Voortaan komen ook kinderen in aanmerking waarvoor een opvangplaats wenselijk is om gezins-, sociale of pedagogische redenen. Dit wordt positief onthaald door de maatschappelijk werkers en DIKO. In 2018 werden in totaal 36 kinderen van SD-cliënten in een stedelijk kinderdagverblijf opgevangen via de voorbehouden plaatsen (2017: 28; 2016: 24; 2015: 38; 2014:

32; 2013: 28). Hierdoor konden 35 ouders (voornamelijk moeders, soms vaders) hun activeringstraject verwezenlijken en/of zuurstof geven aan een belastende gezinssituatie. De maandelijkse bezetting steeg gedurende het jaar 2018 van 17 tot 24 kinderen en bedroeg gemiddeld 21,25 kinderen.

De Dienst Kinderopvang investeert met zijn **kansenbevorderend team** in de drie pijlers van kinderopvang: (1) toegankelijkheid, (2) sociale cohesie, en (3) duurzame tewerkstelling/kwalitatieve opvang. Elke jaar worden nieuwe vormingen en nieuwe onderwerpen uitgewerkt rond bijvoorbeeld thema's als ouderparticipatie. Stedelijke kinderopvanginitiatieven worden gecoacht in hun armoedebeleid en in het omgaan met diversiteit. Het team neemt ook een signaalfunctie naar het beleid toe op en hamert erop om bij beslissingen meer rekening te houden met de kwetsbare gezinnen (vb. niet enkel digitaal inschrijven, opletten met boetes). Via het LOK (Lokaal overleg kinderopvang) wordt expertise gedeeld rond wegwerken van de drempels om te komen tot maximale toegankelijkheid van de niet-stedelijke kinderopvang voor kansengroepen.

Via **diverse projecten** kreeg DIKO ook de mogelijkheid om met nieuwe methodieken en trajecten te experimenteren. De focus van de projecten ligt op het bevorderen van de toegankelijkheid voor kwetsbaren gezinnen en het verbeteren van routes naar werk vanuit de kinderopvang. In 2017 startte het Interreg 2 Zeeën-project PACE met onder meer een mobiele pop-up kinderopvang en de mogelijkheid tot kortopvang. Het KOALA-project (Kind- en OuderActiviteiten voor Lokale Armoedebestrijding) biedt de kans om de komende jaren een ondersteunend aanbod op maat van kwetsbare gezinnen in de Brugse Poort aan te bieden, waarin kind- en ouderactiviteiten en kinderopvang hand in hand gaan. In 2018 startte het traject 'Routes naar werk(en) in de kinderopvang' (Project Kinderdarmoedefonds i.s.m. KBS). Kwetsbare gezinnen die gebruik maken van kinderopvang in de stedelijke kinderdagverblijven krijgen de kans om in te stappen in een traject op maat om via een erkende opleiding door te stromen naar reguliere tewerkstelling bij de Dienst Kinderopvang of breder in de sector. Binnen alle projecten wordt nauw samengewerkt met SD onder meer via de werking Kinderen Eerst die gezinnen en medewerkers outreachend ondersteunt m.b.t. welzijnsvragen.

Tijdens de voorbije legislatuur werd veel gerealiseerd m.b.t. de toegankelijkheid en verhoogde opname binnen de geestelijke gezondheidszorg. Heel wat kinderen en jongeren zijn op zoek naar snelle en kortdurende psychosociale begeleiding in de eerste lijn zonder lange wachttijden. Door extra inzet en aanwervingen de voorbije jaren zien we wel een stijging in het aantal jongeren/kinderen geholpen door diverse diensten. De **Psychologische Dienst** van SD begeleidde in 2018 468 dossiers van kinderen en jongeren actief op, we merken hier een stijging over de jaren (2017: 330; 2016: 236; 2015: 218; 2014: 282; 2013: 201). Deze stijging toont de nood aan laagdrempelige psychologische begeleiding voor kinderen en jongeren. Dankzij de verhoogde inzet op kinderarmoede kon de Sociale Dienst meer kinderen en jongeren de nodige ondersteuning bieden.

Er gingen ook nieuwe initiatieven van start. Een voorbeeld daarvan is **Tejo Gent**, dat in oktober 2014 in Gent zijn opstart kende. TEJO biedt in Vlaanderen laagdrempelige, therapeutische hulpverlening aan jongeren tussen 10 en 20 jaar. Kortdurend, onmiddellijk, anoniem, en gratis. De dienstverlening gebeurt door professionele therapeuten op vrijwillige basis. Tejo bereikte in 2018 256 jongeren (2017: 256; 2016: 160).

Binnen **Samen1Plan Gent** werken sinds 2019 vier eerstelijnspsychologen voor kinderen en gezinnen. Zij bieden gratis psychologische ondersteuning aan kinderen en gezinnen en zitten daarvoor in diverse wijken in Gent waar al veel kinderen en gezinnen komen. Op deze manier willen we in de stad de toegankelijkheid vergroten en op korte termijn iets betekenen voor kinderen en hun gezin. Tot slot werd in Gent het actieplan 'warme stad' - uitgewerkt met onder meer de realisatie van het

OverKophuis Gent (start februari 2018). Dit werd verwezenlijkt met behulp van het fond Gavoorgeluk en het rode neuzenfonds. In OverKop Gent zijn medewerkers uit diverse diensten verbonden met de geestelijke gezondheidszorg aanwezig. Zij bieden samen een nieuwe vorm van gemeenschappelijk onthaal aan en luisteren vanuit een warme houding naar jongeren. Gentse jongeren in armoede vinden de weg naar het OverKophuis. Ondanks alle inspanningen blijft toegankelijke en laagdrempelige psychologische en psychiatrische ondersteuning een knelpunt.

10.1.2. We versterken de kennis en de vaardigheden van basisederwerkers en -hulpverleners in het omgaan met kinderen en gezinnen in armoede.

De Sociale Dienst zette in op het versterken van **kennis en vaardigheden** om kwaliteitsvol om te gaan met gezinnen met kinderen in armoede. Dat gebeurde onder meer via de inzet van de opgebouwde expertise van de maatschappelijk werkers binnen de cel integrale gezinsbegeleiding (IG) en via de regie kinderarmoede. De interculturele medewerker bracht binnen de methodische cel IG expertise binnen m.b.t. de superdiversiteit van gezinnen en kennis rond cultuursensitief werken. Familiehulp vzw startte eind 2016 met een equipe referentieverzorgenden voor gezinnen in kansarmoede, zodat elk wijkteam een expert binnen het thema armoede heeft. Dankzij vormingen en intervisies krijgen de verzorgenden meer inzicht in de complexiteit van kansarmoede en kan de hulpverlening beter worden afgestemd op de noden van de gezinnen.

Zie ook 3.3

10.1.3. We realiseren meer integrale trajecten voor kinderen en gezinnen in armoede via sectoroverschrijdende samenwerking.

In de loop van de jaren werden nauwe contacten uitgebouwd tussen enerzijds de Sociale Dienst en anderzijds onderwijs (scholen, CLB, brugfiguren), dienst kinderopvang, agentschap jongerenwelzijn, jeugdwerk, kind en gezin en de inloopteams. Centraal in deze samenwerkingen staat het optimaliseren van de hulpverlening voor kinderen en gezinnen in armoede, het realiseren van integrale trajecten en het maximaal bevorderen van de maatschappelijke participatie van gezinnen in armoede.

De intensieve en proactieve samenwerking met **Kind en Gezin** startte in 2017 met als finaliteit alle gezinnen in armoede zo snel mogelijk te kunnen detecteren, integraal te ondersteunen en proactief alle rechten uit te putten. Medewerkers van Kind en Gezin brengen bij 97% van de geboorten een huisbezoek. Ze registreren signalen van kansarmoede op zes domeinen (maandinkomen, opleiding ouders, stimulatie niveau, arbeidssituatie, huisvesting en gezondheid). Wanneer een gezin zwak scoort op 3 of meer criteria, registreren ze het kind als een kind dat in een kansarm gezin wordt geboren. Op basis hiervan berekent de organisatie een kansarmoede-index voor het Vlaamse Gewest en per gemeente. Voor een evolutie van deze index de voorbije legislatuur zie tabel 1. Kind en Gezin kent dus de gezinnen waar een kind in armoede geboren wordt. De structurele en nauwe samenwerking zorgt ervoor dat de Sociale Dienst deze kansarme gezinnen leert kennen en proactief kan ondersteunen.

Jaartal	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Percentage	22,7 %	22,6 %	22,2 %	21,6 %	22,8 %	22,3 %

De Sociale Dienst is kernpartner in het **project 'samen 1 plan Gent'**. Een intersectoraal verbindingsteam van hulpverleners vangt gezinnen op die geen passend noch tijdig aanbod krijgen binnen de integrale jeugdhulp en het biedt hen een hulpverleningstraject aan. Het team zet sectoroverschrijdende en integrale hulpverleningstrajecten voor gezinnen op sinds het najaar 2018 en richt zich op de brede instap naar integrale jeugdhulp.

Daarnaast werkt de Sociale Dienst intensief samen met **Integrale Jeugdhulp** zodat de werkingen op elkaar afgestemd zijn en er een vlottere doorverwijs en aanmelding gebeurt. Op regelmatige basis vindt casusoverleg plaats met de Sociale Dienst, Steunpunt Leerrecht- en Leerplichtbegeleiding, CLB, Integrale Jeugdhulp en de jeugdrechtbank. De samenwerkingsmogelijkheden zijn nu duidelijker en cruciale scharniermomenten zijn benoemd, wat leidt tot een betere samenwerking en krachtigere aanpak.

De Sociale Dienst werkt ook mee in de facilitatiegroep op provinciaal niveau, die de samenwerking vanuit jongerenwelzijn en OCMW's provinciaal optimaliseert. Dit gebeurt aan de hand van good practices en kennis en ervaringen vanuit de Sociale Dienst.

RECHT 2. RECHT VAN KINDEREN OP DE VLUCHT

10.2.1. We verhogen de ondersteuning van organisaties en bevorderen expertise in het werken met kinderen op de vlucht.

Tijdens de voorbije legislatuur kreeg Gent te maken met een vluchtelingeninstroom. Groep Gent bundelde de krachten en wist in korte tijd een breed gedragen gecoördineerd beleid op te zetten met oog voor de diverse levensdomeinen; van huisvesting en werk tot vrije tijd en onderwijs. **De taskforce vluchtelingen** wist alle engagement en inzet te coördineren en creëerde binnen Gent een groot draagvlak om zich in te spannen voor de mensen en kinderen op de vlucht. Bij de ondersteunende organisaties werd vooral gestreefd naar het opbouwen van inhoudelijke expertise in de vluchtelingenproblematiek, zodat ze hun ondersteunende rol kwaliteitsvol kunnen opnemen. Dit leidde tot de aanwerving van extra personeel binnen diverse organisaties (zoals CGGZ, CLB en OCMW), de ontwikkeling van nieuwe instrumenten (zoals de helpdesk Kinderen op de vlucht), materiaal voor de doelgroep (zoals het zakwoordenboekje vluchtelingenkinderen), en informatieplatformen (zoals <http://wegwijsingent.be/>).

10.2.2. We bevorderen de maatschappelijke integratie van kinderen op de vlucht zodat zij groeien naar volwaardig burgerschap in onze maatschappij.

Het opgezette beleid helpt mensen op de vlucht bij hun maatschappelijke integratie. De solidariteit in Gent is groot, dit bewijzen onder meer de reacties en geboden hulp op het platform solidair.stad.gent. De opvolging van de toeleiding van de kinderen naar de reguliere diensten verloopt dankzij de inspanning van verschillende partners goed. De Sociale Dienst zette de vakantiewerking de Pagadder open naar kinderen zonder papieren. De Jeugddienst organiseert 'dagje planeet gent'. Op die dag maken leerlingen uit Onthaalklassen voor Anderstalige Nieuwkomers (OKAN) van het Gentse secundair onderwijs kennis met het Gentse vrijetijdsaanbod.

Waar het aanbod tekort schoot, werden nieuwe acties opgezet zoals de samenwerking met de sportdienst voor het organiseren van zwemlessen.

In oktober 2015 startte binnen IN-Gent het AMIF-jongerenproject **“Centrale begeleiding voor anderstalige nieuwkomers uit derde landen van 15 tot 19 jaar”**. De doelstellingen zijn het bevorderen van de identiteitsontwikkeling en het creëren van betere leer- en schoolkansen met een snelle doorverwijzing naar het gepaste educatieve of professionele traject. Naast een integraal traject met centrale begeleider doorlopen jongeren in groep een maatschappelijke oriëntatiemodule op hun maat. De werking loopt ook nu nog verder en biedt vier modules per jaar aan jongeren. Sinds 2016 (start van de effectieve begeleidingen) werden in totaal een 150-tal jongeren begeleid.

De Sociale Dienst continueerde in 2015 met reguliere middelen **de werking Ankerkracht** die een integrale hulp naar integratie biedt aan niet-begeleide minderjarige vluchtelingen en jonge vluchtelingen tot 25 jaar. De begeleiding richt zich op alle levensdomeinen van de jongere en wil een veilige verankering in de maatschappij bewerkstelligen door intensieve multidisciplinaire begeleiding met bijzondere aandacht voor psycho-educatie, identiteits- en persoonlijkheidsontwikkeling, integratie, participatie en sociale en financiële zelfredzaamheid. De kracht van Ankerkracht ligt in de bundeling van disciplines en het werken met een casemanager. De werking sloot het jaar 2018 af met 103 actieve cliëntdossiers.

Verschillende diensten en departementen zetten in op het maximaal toekennen van rechten aan gezinnen met een precair verblijfstatuut. Voorbeelden zijn **het project van Solidaris en KRAS dat maaltijden ten laste nam** van onder meer kinderen met een precair verblijfstatuut.

Kinderen Eerst (zie 10.3.4) is aanwezig in de OKAN-scholen om nieuwkomers maximaal hun rechten toe te kennen en onderbescherming tegen te gaan. Dat gebeurt onder meer door het toekennen van medische kaarten aan de minderjarigen en hun ouders. Het onderwijscentrum organiseerde een studiedag “Het recht op onderwijs voor minderjarigen zonder wettig verblijf” voor leerkrachten. Al deze inspanningen leiden tot minder onderbescherming en betere integratie in de maatschappij van nieuwe gezinnen in Gent.

RECHT 3. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN ONDERWIJS

10.3.1. We realiseren dat elk kind ingeschreven is in een school en regelmatig school loopt.

Het is belangrijk dat elk kind in een school naar keuze kan worden ingeschreven en voldoende schoolloopt. Deelname aan het onderwijs vanaf de kleuterleeftijd is bovendien bevorderlijk voor de cognitieve, emotionele en sociale ontwikkeling. In Gent zijn er 1.4% niet-ingeschreven kleuters in schooljaar 2018/2019 (absoluut aantal: 130 kleuters) Bij 5-jarigen betreft het een percentage van 1.1% (N= 32). Een blijvend aandachtspunt is het voldoende en regelmatig schoollopen van deze niet-leerplichtige kinderen; 5.7% van de Gentse derde kleuters (N=185) was in het schooljaar 2016/2017 niet voldoende aanwezig op school (8% in schooljaar 2015/2016) om de overstap te mogen maken naar het eerste leerjaar.

In Gent bundelen verschillende organisaties de krachten om tot een maximale kleuterparticipatie te komen. De **werk- en stuurgroep kleuterparticipatie** bundelt de krachten over organisaties en departementen heen (Sociale Dienst, Onderwijscentrum, inloopteams, Kind en Gezin, IN-Gent...) om alle gezinnen met kleuters maximaal te ondersteunen bij inschrijven in een kleuterschool en deelname aan het kleuteronderwijs. **Het Lokaal Overleg Platform (LOP)** levert jaarlijks grote inspanningen om de uitsluiting, segregatie en discriminatie van kansengroepen te vermijden via een

transparant inschrijvingsbeleid. Niet alleen voor kleuters, maar ook voor kinderen uit de lagere en secundaire scholen. Jaarlijks organiseren zij de aanmeldingsprocedure. Het thema kleuterparticipatie komt aan bod in het dagelijks bestuur van het LOP, waar de analyse wordt gemaakt van de kleuters die wel worden ingeschreven maar (te) weinig naar school gaan. Samen met de netten en andere organisaties bekijkt het welke acties hieruit kunnen voortvloeien of gewenst zouden zijn.

Daarnaast zetten het Onderwijscentrum en VBJK **de methodiek van film** in om ouders en medewerkers over sectoren heen te sensibiliseren over het belang van kleuteronderwijs en samenwerking. Dit resulteerde in de diverse meertalige filmpjes 'klein klein kleutertje' en de film "Over de streep". Die toont hoe ouders en medewerkers elkaar letterlijk en figuurlijk 'over de streep' trekken. De film handelt ook over de schotten tussen onderwijs en kinderopvang: collega's binnen en buiten de schoolpoort werken nauw samen om voor elk kind maximale ontplooiingskansen te realiseren.

In januari 2017 startte de Gentse **proeftuin "Samen door de schoolpoort"**. Deze proeftuin kadert in de AMIF-oproep: kleuterparticipatie via kwalitatieve ouderbetrokkenheid. In de Gentse proeftuin zijn 7 scholen betrokken (4 uit de wijk Sluizeken-Tolhuis-Ham, 2 uit de Bloemekenswijk en 1 uit Rabot). Het gaat om professionalisering van de school m.b.t. thema armoede, coaching van de school m.b.t. ouderbetrokkenheid, het kwalitatief verbeteren van wen- en instapmomenten en schoolbezoekrondes, een voorschools traject voor kwetsbare groepen, ouderparticipatie en het opmaken van een stappenplan bij afwezigheden op school. De proeftuin liep af eind december 2018. Het Lerend Netwerk dat de 7 Vlaamse proeftuinen ondersteunde, werkte een publicatie met praktijkverhalen uit en organiseerde een studiedag. Het Onderwijscentrum Gent blijft inzetten op kleuterparticipatie. In 2019 wordt een traject voor nieuwe scholen (met brugfiguren) opgestart rond wen- en instapmomenten en een lerend netwerk voor brugfiguren. Daarnaast wordt het voorschoolse traject uit dit project als proefproject uitgerold met drie inloopteams (najaar 2019). Het doel hiervan is kwetsbare ouders extra ondersteunen bij maken van hun schoolkeuze.

10.3.2. We optimaliseren leer- en ontwikkelingskansen met aandacht voor de randvoorwaarden voor kinderen in armoede om tot leren en ontwikkeling te komen.

Kinderen en jongeren in armoede zitten soms met honger op de schoolbanken en komen met lege brooddozen op scholen toe. De Sociale Dienst startte via een proefproject met het **ten laste nemen van warme maaltijden**. Dankzij 50.000 euro van Solidaris vzw kon de Sociale Dienst het geld bezorgen aan KRAS die voor de meeste kwetsbare gezinnen maaltijden ten laste nam. Het project bereikte om en bij de 116 gezinnen en 194 kinderen. In 2018 maakte de Sociale Dienst reguliere middelen vrij omdat de vraag het aanbod oversteeg: zo werden 12.000 warme maaltijden aan kinderen en jongeren in armoede aangeboden.

De zomervakantie is een lange periode waar schoolse vaardigheden minder gestimuleerd worden. Via de projectoproep kinderarmoede organiseerde het inloopteam van Reddie Teddy **zomer- en oefenklassen** voor kwetsbare kinderen die de overstap naar het eerste leerjaar maken. In de zomer van 2018 werden zo 63 kinderen begeleid. Sinds de opstart van het project in 2015 kregen al 200 kwetsbare kinderen in de zomer begeleiding en oefenden ze speels hun schoolse en motorische vaardigheden. Het Onderwijscentrum Gent (team Brede School) organiseert sinds een aantal jaar ook zomerkampen in een aantal wijken en coördineert in 2019 met het inloopteam Reddie Teddy de zomer- en oefenkampen voor kwetsbare kleuters.

10.3.3. We verminderen de ongekwalificeerde uitstroom, vroegtijdig schoolverlaten en spijbelen

In Gent blijft het aantal vroegtijdig schoolverlaters stijgen. In het schooljaar 2014-2015 ging het om 12,6 % van de jongeren die schoollopen in Gent, vandaag is dat cijfer opgelopen tot 15,6 % (zie onderstaande tabel). Jongeren die aantikken op twee of meer van volgende leerlingenkenmerken hebben meer kans op vroegtijdig schoolverlaten: buurt, gezinstaal niet Nederlands, opleidingsniveau moeder en schooltoelage.

Met het **Gents Plan Vroegtijdig Schoolverlaten en de campagne Operatie Geslaagd** bundelt Stad Gent de krachten. Doel is om meer jongeren gekwalificeerd te laten uitstromen, zodat ze op een volwaardige manier aan de samenleving kunnen deelnemen. Immers, voor een jongere die de schoolbanken verlaat zonder kwalificatie, is de kans dat hij te maken krijgt met (langdurige) werkloosheid, armoede, slechtere gezondheid en criminaliteit een stuk groter.

Verschillende subwerkgroepen gingen aan de slag om de prioriteiten van het Gents Plan Vroegtijdig Schoolverlaten uit te voeren.. Zo ging eind april 2018 de werkgroep Preventief Spijbelbeleid van start. Spijbelen is een sterk signaal van vroegtijdig schoolverlaten. In het schooljaar 2017-2018 tellen we in het lager onderwijs 394 (2,3 %) leerlingen, in het voltijds secundair 1218 (5,0 %) leerlingen en in het deeltijds onderwijs 412 (65,0%) leerlingen die minstens 30 halve dagen problematisch afwezig zijn. Dit betekent, met uitzondering van het deeltijdse onderwijs, een stijging in vergelijking met de voorbije jaren. Aan de hand van een casestudyonderzoek in drie Gentse secundaire scholen en focusgroepen met leerlingen, ouders, leraren, directies en partnerorganisaties werd in 2018-2019 de basis gelegd van een gezamenlijk actieplan ter preventie van spijbelen.

	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Percentage Vroegtijdig Schoolverlaten	14,8	15,2	14,4	12,6	14,2	15,6
Absolute aantallen	621	610	590	510	583	636

Een van de eerste mijlpalen van Operatie Geslaagd is het engagement van de scholen om hun aanpak van vroegtijdig schoolverlaten naar een hoger niveau te tillen met een **scholeigen actieplan**. Dit engagement is bezegeld in het Charter tegen Vroegtijdig Schoolverlaten, dat alle Gentse secundaire scholen van alle netten ondertekenden. Om het engagement uit het Charter te ondersteunen loopt sinds januari 2017 een pilootproject. Twaalf Gentse scholen uit verschillende netten en onderwijsvormen nemen daaraan deel (6 met opstart in het schooljaar 2016-2017, 6 met opstart in 2017-2018).

Van februari tot oktober 2019 nemen vijftien Gentse secundaire scholen deel aan het **interactieve inspiratietraject Operatie Geslaagd**. Daarin wordt een online inspiratietraject gekoppeld aan 'live' intervisiesessies. Alle Gentse secundaire scholen werden uitgenodigd om in te stappen in dit inspiratietraject, dat de opvolger is van het hierboven vermelde pilootproject. In dit inspiratietraject maken scholen kennis met de belangrijkste elementen die hen toelaten om (nog) sterker in te zetten op een autonomieversterkend en verbindend schoolklimaat. Het online luik neemt de vorm aan van een Massive Open Online Course (MOOC), waarin korte theoretische

filmpjes worden afgewisseld met praktijkvoorbeelden, animaties, extra lectuur en interviews. Het inspiratietraject eindigt met een actieplan waarin elke school aangeeft welke acties zij in het volgend schooljaar zal ondernemen. Na het herfstverlof 2019 volgt ondersteuning op maat om die acties te helpen verwezenlijken. Voor dit traject werkt Onderwijscentrum Gent nauw samen met het Steunpunt Diversiteit en Leren, Schoolmakers en CEGO.

Het **schoolspotterproject** werkt mee aan het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten door via peer support jongeren te ondersteunen en knelpunten te signaleren. Het project schoolspotters is een werkervaringsproject en stelt 6 schoolspotters en 1 stagiair aan het werk. Allen zijn jonger dan 25 jaar en hebben geen diploma middelbaar onderwijs. Het schoolspottersproject heeft een dubbel doel. Enerzijds wil het de schoolspotters de kans geven werkervaring op te bouwen en een diploma te halen, anderzijds willen de schoolspotters een luisterend oor en een betrokken aanspreekpunt zijn voor jongeren aan schoolpoorten. Ze hangen rond aan schoolpoorten om daar contact te maken met jongeren. Omdat de schoolspotters zelf nog vrij jong zijn, hebben zij voeling met de leefwereld van de jongeren en vinden zij doorgaans snel aansluiting bij hen. Het feit dat de schoolspotter bovendien onafhankelijk van de school werkt, verlaagt de drempel voor de jongeren om een schoolspotter in vertrouwen te nemen. Bovendien hebben de meeste schoolspotters in hun persoonlijke verleden ook 'vanalles' meegemaakt, waardoor ze vaak uit eigen ervaring kunnen putten in hun gesprekken met de jongeren. Wanneer er meer nodig is raden de schoolspotters de jongeren aan met een hulpverlener te praten of verwijzen ze de jongeren naar andere organisaties of vrijetijdsinitiatieven, zodat ze hun netwerk ook verder kunnen uitbreiden. In 2018 bereikten ze 144 jongeren (67 meisjes).

Het Steunpunt Leerrecht- Leerplichtbegeleiding is een organisatie die is gegroeid uit de drie Gentse CLB's. Het steunpunt begeleidt kinderen en jongeren die ernstig in hun schoolloopbaan worden bedreigd. Het doet aan individuele trajectbegeleiding vanuit een neutrale, netoverschrijdende en multidisciplinaire visie. Het werkt preventief, maar gaat verder waar anderen stoppen om ongekwalificeerde uitstroom te vermijden. Het zoekt zorg op maat voor de leerlingen en vertrekt altijd vanuit individuele noden. In 2018 realiseerde het steunpunt 194 trajecten met leerlingen en hun context.

De voorbije jaren optimaliseerden de Gentse CLB's (onderwijs) en de Sociale Dienst (welzijn) hun samenwerking i.f.v. het spijbelen bij jongeren die leven in gezinnen in armoede. Een medewerker van SD werd vier jaar lang deeltijds vrijgesteld om teamvergaderingen en intervisies van het steunpunt bij te wonen en psychologische begeleiding op te starten indien nodig. Deze medewerker deelde ook structureel informatie over de werking van het OCMW en de sociale welzijnskaart. Het leidde tot een vlottere toegang tot het welzijnsveld door de onderwijsmedewerkers en vice versa. Deze samenwerking wordt nu structureel ingebed binnen de werking van Kinderen Eerst. Het resulteert in een efficiëntere aanpak van spijbeldossiers waardoor het risico op ongekwalificeerde uitstroom vermindert.

Word Wijs! is een project gestart met financiële steun van Gsiw (Gent stad in werking), stad Gent, VDAB Oost-Vlaanderen en OCMW Gent. Word Wijs! kadert binnen de maatregelen om schooluitval actief tegen te gaan. Word Wijs! coacht ongekwalificeerde jongvolwassenen (18 – 25 jaar), die wonen, werken of studeren in Gent, bij het behalen van een kwalificatie of een diploma secundair onderwijs, met als doel hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Leerloopbaancoaching - met nadruk op aanklampend werken - bestaat uit verschillende stappen zoals een uitgebreid explorerend gesprek, het uitstippelen van een persoonlijk leertraject en het aanbieden van follow-up. Jongeren kiezen op vrijwillige basis voor een individuele coaching en regelmatige follow-up. In 2018 werden er 98 nieuwe jongeren gecoacht. Op jaarbasis is het aantal nieuwe jongeren in coaching vergelijkbaar met de vorige jaren: 97 jongeren (2016) - 100 jongeren (2017). De werking Word Wijs! is ingebed in de werking van de Stap.

De Stap - neutraal, net-, niveau- en domeinoverstijgend - betekent een grote meerwaarde wat betreft expertise over het onderwijslandschap en ongekwalificeerde uitstroom en qua netwerk onderwijs, arbeidsmarkt, welzijn, integratie en cultuur. De kruisbestuiving tussen de verschillende Stap-teams (team volwasseneneducatie, CLB-team en team Word Wijs!/Werkpalet) blijft hierbij een extra pluspunt.

10.3.4. We verhogen de samenwerking tussen welzijn en onderwijs en bevorderen een armoedebeleid op elke Gentse school zodat kinderen geen drempels ervaren

We slaagden erin de samenwerking tussen welzijn en onderwijs te optimaliseren de voorbije legislatuur. De samenwerking met scholen biedt kansen om gezinnen in onderbescherming te bereiken en zo hun rechten te laten uitputten en/of toe te leiden naar andere diensten die hun verder kunnen helpen. In schooljaar 2015/2016 startten SD en het Huis van het Kind een pilootproject '**Kinderen Eerst**' in basisschool De Toverberg. Twee maal per week was een maatschappelijk werker aanwezig op school om ouders te ondersteunen bij allerlei welzijnsvragen. Ouders vonden makkelijker de weg naar hulp en ook leerkrachten en brugfiguren voelden zich gesteund. In vier maanden tijd werden 32 gezinnen geholpen. 72% daarvan (23 gezinnen) hadden geen actief dossier binnen SD. Het pilootproject werd opgenomen in de reguliere werking. Sinds het schooljaar 2018/2019 zijn twee maatschappelijk werkers aanwezig in 19 Gentse scholen, waaronder ook scholen uit het deeltijds en bijzonder onderwijs. Ze nemen daarnaast voor 38 scholen een consultfunctie op, waarbij ze in concrete situaties gericht advies geven. Elke wijk heeft binnen Kinderen Eerst bovendien een contactpersoon bij wie de scholen terecht kunnen met welzijnsvragen. In schooljaar 2018-2019 werden 528 gezinnen bereikt. 75% van die gezinnen hadden geen actief dossier bij OCMW Gent (396 gezinnen). In totaal werden al 722 gezinnen zonder actief dossier geholpen via Kinderen Eerst.

De aanpak van onderbescherming heeft een blijvende impact op het inkomen en de gehele gezinssituatie, bv. door het aanmaken van trajecten leefloon (RMI) en de ondersteuning bij het aanvragen van een werkloosheidsuitkering. Kinderen Eerst vraagt medische kaarten aan voor kinderen en ouders en ondersteunt gezinnen in hun aanvraag bij mutualiteit of kinderbijslag. Het biedt ook hulp die de materiële situatie van het kind / het gezin verbetert. Enkele voorbeelden: voorzien in warme maaltijden, doorverwijzingen voor voedselpakketten en aanvraag eerste leeftijdsmelk, inschrijvingen voor sociaal verhuurkantoor en toeleidingen naar de woonwinkel voor ongezonde woonsituaties. Gezinnen vinden ook vaak de weg niet in de gezondheidszorg waardoor kinderen basiszorg niet krijgen. Daarom regelt Kinderen eerst afspraken bij de dokter (zwangerschap, oogarts, neuroloog, ...) en doet het doorverwijzingen voor psychologische ondersteuning. Problematische gezinssituaties worden ook aangemeld. Hiervoor regelt Kinderen Eerst bemiddeling en doorverwijzing naar integrale gezinsbegeleiding, telkens in nauwe samenwerking met CLB, het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, OCJ en crisishulpverlening om een traject hulpverlening op te starten. Ook meerderjarige jongeren worden bv. ondersteund om alleen te gaan wonen.

Een goede samenwerking met de school is de grootste succesfactor van dit project. We wensen deze succesvolle werking in de strijd tegen kinderarmoede verder te zetten en uit te bereiden tijdens de komende legislatuur. Het over sectoren heen werken is dé sleutel om gezinnen uit de vicieuze cirkel van armoede en sociale uitsluiting te halen.

De voorbije jaren is het aantal **brugfiguren** toegenomen. Het startte als project in 1997 met een 30-tal scholen, sindsdien gegroeid van basis- naar secundair onderwijs (2015) en vandaag ook een

aanbod naar basisscholen zonder brugfiguren, inclusief het buitengewoon basisonderwijs (2017). Het project werd reguliere ingebed binnen de stad Gent in januari 2017. Momenteel hebben 42 basisscholen een brugfiguur, 8 secundaire scholen een halftijdse brugfiguur en zijn er 2 halftijdse traject brugfiguren. Voor cijfers met betrekking tot resultaten, kunnen we verwijzen naar de oudertevredenheidsmeting; zie <https://www.koogo.be/aan-de-slag/praktijkvoorbeelden/96-ouders-heeft-fijne-band-met-school> en het rapport i.s.m. KULeuven. Deze evaluatie betreft het schooljaar 2017-18, waarbij 9.434 ouders werden bevraagd in 40 Gentse basisscholen. Hieruit blijkt dat de meeste ouders tevreden tot zeer tevreden zijn van hun school (96%). Resultaten van het werken met brugfiguren bevinden zich op diverse terreinen. Ten aanzien van ouders: verhoogd vertrouwen in de school, beter zicht op de schoolwerking / verwachtingen, groter aanwezigheid op oudercontacten / activiteiten, signalen geraken sneller bij betrokkenen en ouders zijn meer wegwijst in de buurt in functie van noden en behoeften van de kinderen. Ten aanzien van de school: verhoogd vertrouwen in de ouder als partner, beter zicht op de ervaringswereld en de inspanningen van ouders, grotere focus op visie en aanpak van kansarmoede, meertaligheid en ouderbetrokkenheid, meer en anders contact met ouders en duidelijke communicatie. Ten aanzien van de buurt: scholen werken (netoverstijgend) meer samen, de werkingen zijn beter om elkaar afgestemd, de school is aanwezig in de buurt en vice versa en de school is een toegangspoort voor wijkorganisaties.

Het **Sociaal Steunfonds** heeft als doel scholen de mogelijkheid te geven om tussen te komen in de bepaalde schoolkosten van kinderen in precare leefomstandigheden. Het gaat om kosten die niet onder de reguliere kostenloosheid van het onderwijs vallen, maar toch noodzakelijk zijn om de schoolse participatie van die kinderen maximaal te garanderen. De Sociale Dienst voegt 15.000 euro toe aan het bedrag dat het Departement Onderwijs voorziet. Dat brengt het totaal uit te geven bedrag op 55.000 euro. In 2018/2019 kregen 49 scholen ondersteuning. Scholen die intekenen worden gevraagd om in te zetten op een degelijk armoedebeleid op de school en krijgen daar ook vorming over (vb. kostenbewust onderwijs, omgaan met armoede in de klas). Een bevraging van de scholen peilt jaarlijks naar de noden en uitdagingen. Op basis daarvan wordt een vormingsaanbod georganiseerd.

De Sociale Dienst en het Onderwijscentrum **sensibiliseren rond armoede binnen het onderwijs** en koppelen dit aan de Dag van Verzet tegen Armoede. Jaarlijks krijgen alle scholen sensibiliseringsmogelijkheden en lessenspakketten rond het omgaan met armoede. Binnen het onderwijscentrum werd een signaalcoördinator armoede binnen het onderwijs aangesteld. Deze signalen worden op **de Werkgroep Signalen Gent** behandeld. De werkgroep ondersteunt het proces van beleidsgericht signaleren over organisaties heen naar overheden en besturen. Na analyse van het signaal zal de werkgroep aanbevelingen en/of verbeteradviezen stimuleren.

RECHT 4. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN VRIJE TIJD

10.4.1. We verhogen de participatie aan vrijetijdsinitiatieven van kinderen in armoede.

De Jeugddienst is trekker op vlak van het verhogen van de participatie van kwetsbare groepen aan vrijetijdsinitiatieven. De dienst betoelaagt het **jeugdwelzijnswerk** i.f.v. het aanbieden van jeugdwerk en een spelothekaanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Vzw Jong organiseert jeugdwelzijnswerk in verschillende wijken van Gent en in 2018 had deze 28 verschillende werkingen (2017: 29) (voor meer cijfers over de jaren heen, zie tabel hieronder). Ze bereikten hiermee 3020 (2017: 3351) leden binnen de kinder-, tiener-, meisjes- en jongerenwerkingen en 1483 (2017: 1673) leden via de spelotheken. Habbekrats vzw had in de

Fabriek 407 leden (2017: 604) met een gemiddelde van 55 deelnemers per openingsmoment (2017: 59). Jong Gent in Actie bereikte veel kwetsbare jongeren die in armoede opgroeien, 109 jongeren in 2018 (2017: 107) met een gemiddelde van 12,6 jongeren per activiteit (2017: 12). Tot slot bereikte Jes vzw met hun nieuwkomerswerking heel wat jongeren. In 2019 start een traject rond jeugdwerk en vrije tijd voor kwetsbaren kinderen en jongeren met als doelstellingen het aanbod en de dagdagelijkse werkingen te optimaliseren.

Het **Forum Jeugdwelzijnswerk** focust op samenwerking, afstemming, capteren van signalen en werken aan zichtbaarheid. Thema's zoals schooluitval bij jongeren, woonproblematiek, kerntaken van jeugdwelzijnswerk komen er aan bod. Het forum zorgt voor een betere afstemming tussen het jeugdwelzijnswerk en het zorgt er ook voor dat signalen worden opgepikt en aan de bevoegde instanties worden doorgegeven.

Daarnaast worden laagdrempelige activiteiten georganiseerd en wordt er ingezet op het **informer** van kwetsbare ouders en professionelen over het **vrijtijdsaanbod**. De infobalie van de Jeugddienst helpt al verschillende jaren ouders om de weg te vinden in het vrijetijds- en vakantieaanbod van Gent. Het voorbije jaar werden tevens zwemlessen georganiseerd voor anderstalige nieuwkomers i.s.m. InGent, sport- en Jeugddienst. De nieuwsbrief 'laagdrempelig vakantieaanbod' wordt al enkele jaren voor elke vakantie naar professionelen uitgestuurd. Verschillende sessies 'onbekend is onbemind' werden georganiseerd en begeleid. De bedoeling hiervan was om ouders te informeren over een vakantieaanbod dat niet gekend is binnen hun cultuur én over de mogelijkheid om een UiTPAS met kansentarief aan te kopen.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal aantal bereikte leden in het jeugdwelzijnswerk (JWW)	4000	4000	4540	4710	4600	5735*	4500
Aantal deelwerkingen in JWW	30	30	30	30	30	30	30
Aantal werkbezoeken bij JWW (officiële met verslag)	31	5	3	8	15	10	12
Gemiddeld aantal uren vast aanbod/week	380	365	352	352	342	395	409
Aantal werkingen dat toegankelijkheidsstoelage krijgt	29	28	21	22	20	17	18
Aantal Onbekend is Onbemind sessies voor ouders in armoede en intermediaire	0	7	0	3	0	4	13

10.4.2. We verhogen de zorg voor kwetsbare kinderen met specifieke noden.

De Jeugddienst betoelaagt verschillende jeugdwerkinitiatieven die werken met kinderen met een handicap en/of maatschappelijk kwetsbare jeugd. In het werkjaar 2017/2018 kregen 18 (2016/2017: 17) jeugdwerkinitiatieven een toegankelijkheidsstoelage.

De vakantiewerking van de Sociale Dienst blijft investeren in het **vrijtijdsaanbod tijdens de vakanties** voor kinderen van cliënten. De focus daarbij ligt op vrije tijd met een breed hulpverleningsluik. De Psychologische Dienst stelde handelingsgerichte plannen op, zodat kinderen met specifieke noden ook de juiste omkadering krijgen tijdens de werking. Een psycholoog op het

plein ondersteunt waar nodig en start hulpverleningstrajecten op daar waar noden gedetecteerd worden.

RECHT 5. RECHT VAN KINDEREN OP EN IN GEZIN

10.5.1. Ouders kunnen beter voorzien in de materiële basisbehoeften van hun kinderen.

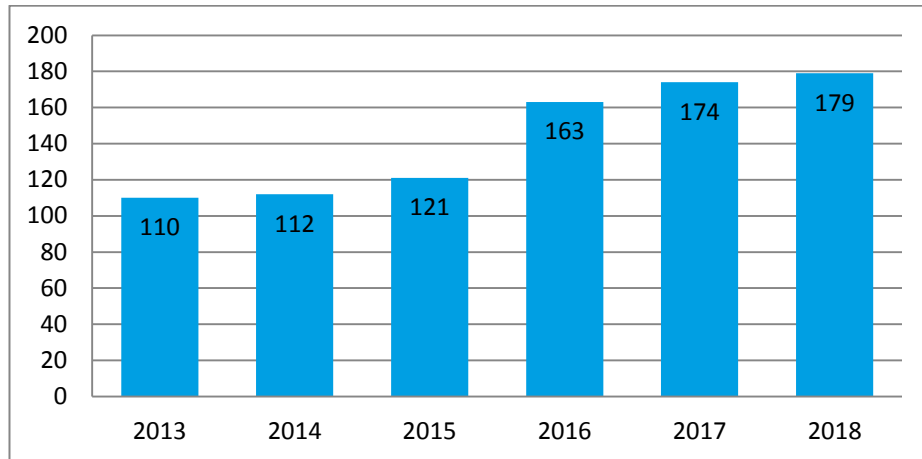
Een aantal maatregelen werden regulier geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat ouders beter kunnen voorzien in de basisbehoeften van hun kinderen. De **Aanvullende Financiële Hulp** hanteert voor gezinnen met minderjarige kinderen het kleinste spanningsveld met het minimumloon. Zie doelstelling 4.1.

Met als doelstelling om structureel meer middelen te helpen voorzien voor gezinnen, zette de Sociale Dienst het voorbije jaar sterk in op het **proactief toekennen van rechten**. De focus: rechten die voor gezinnen het grootste verschil zouden maken, zoals studietoelage, individueel verminderd tarief kinderopvang en studietoelage. Zie ook doelstelling 1.1.

Wie in een gezin woont met een (zeer) lage werkintensiteit is extra kwetsbaar voor armoede, vooral als er kinderen zijn. We kunnen hier rekenen op een factor 2 tot 4 keer meer kans om in armoede te leven. Het verhogen van het gezinsinkomen door beide ouders in een gezin te activeren, kan dan ook een lokale structurele maatregel zijn in de strijd tegen kinderarmoede. De Sociale Dienst ontwikkelde daarom in 2018 een hernieuwde visie op het **activeren van koppels (en andere samenwonenden)**. Het nieuwe uitgangspunt is om, waar dat mogelijk is, beiden te activeren in plaats van enkel in te zetten op 1 van beide partners. Dit blijft uiteraard maatwerk en deze beslissing wordt altijd afgewogen ten opzichte van onder andere de gehele gezinssituatie, zorgnood en -last. Maar als het haalbaar is, verkiest de Sociale Dienst om beide partners de kans op zelfontplooiing en activering te bieden.

10.5.2. We verhogen het emotioneel welbevinden van kinderen binnen het gezin.

De **methodische cel Integrale gezinsbegeleiding** streeft ernaar het welzijn te verhogen binnen gezinnen met kinderen. De cel werkt op een integrale manier met multiprobleemgezinnen in armoede. Ze werkt methodisch, neemt casemanagement en intervisie op en heeft aandacht voor het welbevinden van elk gezinslid. Samen met het gezin worden op de diverse levensdomeinen doelstellingen en acties bepaald op korte en lange termijn, wat effectief blijkt om gezinnen uit armoede te halen. De maatschappelijk werker krijgt meer tijd om dit intensieve proces met het gezin te doorlopen. Dankzij de samenwerking met diverse partners (vb. leerkracht, CLB-medewerker, wooncoach, intercultureel bemiddelaar) gaan geen inspanningen verloren en worden krachten gebundeld. De cel Integrale Gezinsbegeleiding bestaat nu uit 11 maatschappelijk werkers (6 VTE), verspreid over 7 wijken, een wooncoach en een intercultureel medewerker. In 2018 bood Integrale Gezinsbegeleiding ondersteuning aan 179 gezinnen en 453 kinderen (2017: 174, 2016: 163, 2015: 121, 2014: 112, 2013: 110). Dit betreft ongeveer 5% van alle gezinnen met minderjarige kinderen.

Ook in 2018 financierde de Sociale Dienst twee schoolse ondersteuningsorganisaties met elk 21.119 euro: **Kompanjon vzw en Uilenspel vzw**. Ook het Onderwijscentrum ondersteunt deze werkingen. Beide organisaties willen de kansen van kinderen uit kwetsbare gezinnen verhogen via studie- en opvoedingsondersteuning aan huis. In 2018 kregen 304 Gentse kinderen en ouders wekelijks een duwtje in de rug van 278 Uilenspelvrijwilligers. Kompanjon vzw begeleidde in 2018 251 kinderen. De nood aan schoolse ondersteuning binnen thuiscontext blijft stijgen in Gent.

Daarnaast werd beslist, na positieve evaluatie, **de mobiele tienermoederwerkster** opgestart in schooljaar 14/15 via de projectoproep kinderarmoede OCMW Gent, ook de komende jaren verder te financieren. De sterkte van het project zit hem in de focus op een specifieke doelgroep, tienermoeder, en de hierin opgebouwde expertise. Jongeren en al zeker tienermoeders hebben specifieke noden en behoeften binnen het prille moederschap, zoals het ouderschap met onderwijs combineren, al dan niet op zoek gaan naar een eigen woning. De vraag naar gepaste hulpverlening voor tienermoeders in Gent is zeer groot. In tegenstelling tot een dalende trend in tienerzwangerschappen in Vlaanderen, zien we in Gent een stabiliteit in de cijfers en liggen de aantallen ook hoger dan het Vlaamse cijfer (1.3% in Vlaanderen vs. 2.7% Gent). In 2018 werden 30 tienermoeders ondersteund (2017: 27). Sinds begin van het project werden 91 tienermoeders geholpen.

Om ongewenste en ongeplande zwangerschappen te vermijden en de seksuele gezondheid van cliënten te bevorderen, vernieuwde de Sociale Dienst zijn visie op **de toegankelijkheid van anticonceptie**. ELKE vrouw die anticonceptie WENST te gebruiken en voor wie het financiële aspect een drempel betekent om de meest effectieve en duurzame anticonceptie te raadplegen, heeft recht op terugbetaling van de anticonceptie. Verder zorgen vorming en aanspreekpunten in de wijk ervoor dat gezinsplanning bespreekbaar wordt. Deze veranderingen leidden tot extra tussenkomsten en toeleiding naar onze organisatie om anticonceptie te bespreken en eventuele financiële belemmeringen op te heffen.

Sinds september 2017 is er in Gent een **gezinsnachtopvang** opgestart. Zie doelstelling 5.1.

Alleenstaande ouders lopen een grotere kans op armoede, we spreken over een factor 2 à 3. In Gent zijn er 8910 eenoudergezinnen. **Het MIRIAM-project** had als doel de effecten te onderzoeken van een intensieve begeleiding van alleenstaande vrouwen met kinderen op (sociale)activering, empowerment, integratie in de buurt. In oktober 2015 startte SD met een MIRIAM-groep in Nieuw-Gent. Na positieve evaluatie en nieuwe subsidie kon in 2017 een MIRIAM-groep in Ledeberg starten. Beide groepen werden positief geëvalueerd in samenwerking met de Karel de Grote Hogeschool. De intensieve begeleiding via het project MIRIAM zorgde voor een psychologische versterking van de deelnemers. Na afloop van het project zagen we een stijging in (sociale) activering, inkomen en opgenomen rechten. Het project toont aan dat alleenstaande moeders een belangrijke subgroep vormen binnen ons doelpubliek, die een specifieke methodiek vereisen. Daarom werd beslist de

groepswerking binnen de reguliere werking op te nemen. In 2018 ging de vernieuwde werking door in de Brugse poort. Sinds de start van het project werden zo'n 45 alleenstaande moeders intensief begeleid.

De voorbije legislatuur werd sterk ingezet op een **kind- en jeugd vriendelijke stad**. Eind 2014 kreeg de Stad al het label 'kindvriendelijke steden en gemeenten' uit handen van de Vlaamse Vereniging van Jeugddiensten. Kinderen en jongeren in armoede werden in Gent als doelgroep mee opgenomen in het actieplan. Maatregelen en nieuwe initiatieven werden gescreend op toegankelijkheid voor kwetsbare kinderen en jongeren. Hoe heeft de stad het er ruim vijf jaar later vanaf gebracht? Om dat af te toetsen, werden verschillende realisaties opgelijst en werd er gepraat met jongeren en met mensen die in de praktijk met en voor kinderen en jongeren werken¹.

De voorbije legislatuur werd het **samenwerkingsverband huis van het kind** uitgebouwd en op de kaart gezet in Gent. Het Huis van het Kind Gent is een samenwerkingsverband tussen verschillende organisaties die zich elk op hun domein inzetten voor baby's, kinderen, jongeren en (aanstaande) gezinnen. Elke organisatie verbonden aan het samenwerkingsverband heeft een eigen aanbod met diensten voor ouders en kinderen. De strategische doelstellingen van het samenwerkingsverband zijn: bouwen aan een warm en toegankelijk onthaal, het garanderen van de verplichte aanbodsvormen van het Huis van het Kind voor elk gezin, een focus op kwetsbare ouders, het ontwikkelen van een gemeenschappelijk thematisch vrijwilligersbeleid, het opnemen van een signaalrol binnen het lokaal welzijnsbeleid en het ontwikkelen van een platform om expertise tussen partners uit te wisselen. De Sociale Dienst zit mee in de stuurgroep en participeert in het bijzonder m.b.t. de extra focus op kwetsbare gezinnen.

RECHT 6. RECHT VAN KINDEREN OP PARTICIPATIE

10.6.1. We leren kinderen en jongeren opkomen voor hun mening door ze een stem te geven in het Gentse beleid en inspireren andere werkingen dit ook te doen.

We willen dat kinderen en jongeren hun stem in het beleid kunnen geven en dat dit door de beleidsmakers wordt meegenomen. Sinds 2008 bestaat het project **Thuis in Stadhuis (TIS)**, waar 3de graadklassen zich voor kunnen inschrijven. Door met klassengroepen te werken krijgen ook kinderen in armoede de kans mee te stappen in het participatiemoment. Bij een bezoek aan het stadhuis krijgen de leerlingen uitleg en maken ze kennis met de werking van het stadsbestuur. Ze krijgen de opdracht om op voorhand in de klas een voorstel uit te werken om de stad kind- en jeugd vriendelijker te maken. Met deze vraag gaan de consultants van de Jeugddienst aan de slag. Ze geven de voorstellen, ideeën en signalen door aan de desbetreffende dienst en bezorgen na 6 weken een antwoord aan de klas.

¹ <https://ookmijn.stad.gent/jongenwijs/wat-doet-stad-gent/jong-gent>

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal TIS sessies	22	29	26	23	27	26	/
Aantal deelnemers bij TIS	455	455	485	505	477	511	/
Aantal signalen (via TIS)	130	145	139	105	123	115	/
Aantal bereikte kinderen en jongeren via losse inspraak en participatie projecten)	1174	270	395	424	406	639	1702
Aantal adviezen jeugdraad	9	12	16	14	15	17	6

Er zijn jaarlijks een **aantal projecten waar inspraak van kinderen en jongeren centraal staat** bij de uitvoering, zoals Buurt Bestuurt van Sluizeken-Tolhuis-Ham, kindvriendelijke begraafplaatsen, ruimtelijke projecten in Watersportbaan, Oostakker en stationsbuurt, stadsvernieuwingstraject Nieuw-Gent, inspraak Macharius Heirnis. In 2017 organiseerde de Jeugddienst, ism EW32, de bevraging Mayor@YourTown. Met het spel als methodiek ging de Stad Gent in dialoog met tieners over de uitdagingen van Gent voor 2025. Via interactieve en multimediale opdrachten werden ze bevraged over diverse thema's. Bijna 500 leerlingen uit diverse netten namen deel. Deze resultaten, samen met andere bevragingen, werden in 2018 verwerkt in de publicatie 'Expeditie 2025' dat een waaier aan voorstellen en ideeën voor het toekomstig jeugdbeleid omvat. Via de Vakantiewerking van de Sociale Dienst namen ook kinderen deel aan het onderzoek 'angst voor de schoolpoort' van de HOGENT. Op die wordt de stem en mening van kinderen in armoede meegenomen in het onderzoek en de hierop volgende aanbevelingen.

Jong Gent in Actie (JGiA) werkt met jongeren aan beleidsparticipatie. Ze krijgen hiervoor financiële steun van Stad en OCMW Gent. Zo werkten ze het voorbije jaar actief mee aan de actie #geenkindopstraat. Enkele jongeren namen het woordvoerderschap op. Ze werkten mee aan de inhoudelijke boodschap en volgen nu de Taskforce Wonen mee op. Er werd een traject 'mobicafé' opgestart en intern werd een kerngroep opgericht. Die kerngroep participeert mee aan het dagelijks reilen en zeilen van de werking. Ook levert Jong Gent in Actie jaarlijks actief hun bijdrage aan het opbouwen en evalueren van het groeiactieplan kinderarmoede. De werking bereikte 109 jongeren in 2018. Het aantal deelnemers blijft dus stabiel na de stijging 2017 (2017: 107 jongeren; 2016: 60).

Bij de opmaak en het bepalen van de prioriteiten van het groeiactieplan kinderarmoede werden kinderen tussen de 6 en 12 jaar actief betrokken. Via **participatieoefeningen op de vakantiewerking** wordt per recht (onderwijs, op en in gezin, gezondheidszorg, participatie en vrije tijd) de actuele en ideale situatie met kinderen besproken. Op die manier worden noden en wensen gedetecteerd. De participatie gebeurt aan de hand van een creatieve methodiek in combinatie met een (groeps)gesprek. Kinderen krijgen potloden, stiften, en papier om hun situaties en ideale situatie te tekenen. De oudste groep krijgt ook een vragenlijstje over het thema. Kinderen leren hun situatie te verduidelijken en de psycholoog helpt hierbij door het stellen van richt- en bijvragen. Daarnaast oefenen ze ook andere vaardigheden, zoals spreken in groep en luisteren naar elkaar. De methodiek slaat aan bij de kinderen en creëert openheid om te praten over bepaalde moeilijke thema's. Er wordt een duidelijke nood gedetecteerd om over dergelijke thema's te praten. Een aantal kinderen gaven ook verontrustende situaties aan, waarna een hulpverleningstraject werd opgezet. Een 150-tal kinderen werden de voorbije jaren bevraged. Resultaten werden in een rapport gegoten en zijn opgenomen in het groeiactieplan kinderarmoede.

Uitdagingen

Ondanks de vele resultaten en inspanningen van verschillende stadsdiensten leven nog altijd 40.000 Gentenaars in financiële armoede. Dat maakt dat armoede in Gent een van de grote prioriteiten blijft. Het aantal Gentenaars in armoede stijgt, door een globaal stijgende trend én door een groeiende bevolking. Het risico op financiële armoede in België (EU-SILC) bedroeg in 2013 15,1%, in 2018 is dat 16,4. Daarnaast geven heel wat signalen aan dat armoede verdiept en Gentenaars in armoede met meer complexe problematieken worstelen. Zie ook het uitgebreide cijfermateriaal in de omgevingsanalyse². Willen we de vele inspanningen op peil houden, dan is het noodzakelijk om te zorgen dat voldoende basiswerkers kunnen instaan voor de structurele en integrale begeleiding van het groeiend aantal gezinnen in armoede. Het werken aan structurele manieren om armoede te vermijden en te doorbreken moeten hierbij centraal staan. Denk aan het uitputten van sociale rechten, het garanderen van kwaliteitsvol onderwijs, de inzet op alle vormen van activering en het verzekeren van een stabiele huisvesting.

Deze rapportage maakt duidelijk dat we in heel wat levensdomeinen (eerste) stappen vooruit gezet hebben, de neuzen in de zelfde richting kregen en expertise hebben opgebouwd. Belangrijk is om deze expertise nu volop te laten renderen door hier blijvend op in te zetten de komende legislatuur. We denken hierbij aan het inzetten op een voldoende hoog inkomen, betaalbare huisvesting, de methodiek vindplaatsgericht werken naar (gezinnen met) kinderen, de proactieve rechtenbenadering en beleidsparticipatie van mensen in armoede.

Armoede is een complexe problematiek met effecten op diverse levensdomeinen die onderling met elkaar verweven zijn. Het bestrijden van armoede is dus in essentie een stadsbrede strijd met een opdracht voor alle stadsdiensten, die een toegankelijke dienstverlening voor alle Gentenaars moeten garanderen. Ze moeten hierbij aandacht hebben voor outreachend werken, een kostenbewuste aanpak en toegankelijke communicatie. Het armoedebeleidsplan leert ons dat samenwerking tussen diensten en organisaties over domeinen heen vaak een grote impact kunnen realiseren voor mensen in armoede.

Stadsbreed wil ook zeggen met ruime aandacht voor middenveldactoren, de stem van mensen in armoede en spelers die op het eerst zicht minder evident zijn om te betrekken. Het belang van gedeeld eigenaarschap en een gemeenschappelijke missie/visie is hierbij essentieel. Het platform Gent tegen armoede wenst hierop in te zetten en wil de inspanningen van alle stakeholders zo efficiënt mogelijk inzetten en op elkaar afstemmen.

Kinderen hebben een groter risico om in armoede te leven en op te groeien. Gezinnen met minderjarige kinderen waren en blijven een prioriteit in het Gentse armoedebeleid. Door in te grijpen op de kansen van kinderen en de gezinnen waarbinnen ze opgroeien, proberen we bovendien in te breken in een dynamiek van generatiearmoede. De ervaringen van de voorbije jaren, de cijfers en signalen vanop de werkvloer, wijzen ook op een heel precare groep jongeren. Deze kwetsbare jongeren vergen een specifieke aanpak om ze duurzaam op weg te helpen naar leren, werken en wonen. Naast gezinnen met minderjarige kinderen, stellen we voor om bijkomend op deze kwetsbare jongeren (18 tot 24 jaar) in te zetten in het volgende armoedebeleidsplan.

² <https://stad.gent/over-gent-en-het-stadsbestuur/over-gent/kaarten-cijfers-en-data/onderzoeks-en-cijferrapporten/gent-cijfers-reeks/omgevingsanalyse-2018>